

Waarom meisje-meisjes selfies-selfies maken

Een empirisch onderzoek naar de dynamische selectie van prototypes door contrastieve
focusreductie onder invloed van context

Bachelorscriptie
01 mei 2016

Joep Pepijn van Gils

Studentnummer: 3920143
j.p.vangils@students.uu.nl

Bachelor taalwetenschap Faculteit Geesteswetenschappen Universiteit Utrecht

Begeleiding:

Dr. J. Zwarts & Dr. M.C. van den Berg

Inhoudsopgave

Samenvatting	6
1 Vooraf	8
1.1 Voorwoord	8
1.2 Inleiding.....	9
2 Theoretisch kader	12
2.1 Een definitie van reduplicatie.....	12
2.2 Reduplicaties in Europese talen	14
Reduplicatie in het Engels, Duits en Nederlands	15
2.3 Contrastieve focusreduplicatie, een bijzondere vorm van reduplicatie	16
2.4 Contrastieve focus	18
2.5 Contrastieve focusreduplicatie en prototypische betekenis	20
2.6 Prototypische betekenis statisch en dynamisch	22
Taalgebruikers, gebruiksfrequentie en dynamiek van prototypes	25
2.7 Kent het Nederlands dynamische selectie van prototypen?	26
3 Experiment	27
3.3 Onderzoeksvraag en hypothese	27
3.4 Methode	27
Pre-test	27
Online-experiment	28
4 Resultaten.....	30
4.1 Resultaten pre-test.....	30
4.2 Resultaten online-enquête	32
Respondenten	32
Contexten	33
Interpretatie van reduplicaties.....	34
5 Discussie	37
5.1 Antwoord op hoofdvraag.....	37
5.2 Verschillen verklaard	38
Entrenchment en dynamiek van het prototype	38
Mate van sturing middels context	39
Interpretatie van reduplicaties zonder context.....	39
Hedges en reduplicaties	39
5.3 Kritische reflectie eigen onderzoek	40
Selectie van reduplicaties	40
Pre-test	41
Contexten online enquête.....	41
Verspreiding online enquête	41
Conditie online enquête.....	42
5.4 Aanbevelingen voor vervolgonderzoek	42
6 Conclusie.....	44
7 Bibliografie.....	45
8 Appendices	48
Appendix A: Reduplicaties en contexten	48
Appendix B: Analyse respondenten, condities en contexten.....	53

Samenvatting

De volledige reduplicatie die wordt aangetroffen in talen uit de Europese taalfamilie zoals het Duits, Engels, Italiaans en Nederlands is van een bijzondere soort. We spreken in deze talen van contrastieve focusreduplicatie. Deze vorm van reduplicatie roept in alle genoemde talen een prototypische betekenis op. Dat wil zeggen dat een prototypisch exemplaar wordt geselecteerd uit de categorie waarnaar de enkele vorm van een woord normaliter verwijst, in dit geval om betekenis te verlenen aan de gereduplicateerde vorm. Een *meisje-meisje* verwijst naar een prototypisch exemplaar uit de categorie waartoe *meisje* behoort. Voor het Engels was door Song en Lee (2011) reeds bewezen dat de selectie van dit exemplaar, dat als prototype functioneert, dynamisch is onder invloed van context. In dit onderzoek wordt middels analyse van data uit een interview en een online enquête onderzocht of het Nederlands ook een dergelijke dynamische selectie van prototypen kent. De selectie van prototypen blijkt bij enkele reduplicaties inderdaad dynamisch te zijn onder invloed van context. Andere geteste reduplicaties blijken eigenschappen te hebben die dynamische selectie van prototypen verhinderen, zoals een hoge mate van entrenchment. Hierdoor komt de combinatie van reduplicatie en betekenis als het ware vast te liggen. Respondenten kiezen dan ongeacht de context voor één bepaalde betekenis.

1 Vooraf

1.1 Voorwoord

Voor u ligt het verslag van het empirisch onderzoek naar de dynamische selectie van prototypes door contrastieve focusreduplicatie onder invloed van context, dat ik heb uitgevoerd in het kader van mijn afstudeerscriptie voor de bachelor opleiding taalwetenschap in Utrecht. Als je het zo leest zou je het bijna een onderwerp-onderwerp noemen. Waarom meisje-meisjes selfies-selfies maken is mij, ook na het schrijven van deze scriptie, nog altijd een raadsel. Waarom we een dergelijke constructie kunnen maken en wat ermee wordt bedoeld is mij inmiddels wel een stuk duidelijker geworden.

Ook u zult na het lezen van deze scriptie voor altijd met andere oren naar reduplicaties luisteren die u in het dagelijks leven om de oren vliegen, dat beloof ik. Degenen die met mij hebben meegedacht, die hebben deelgenomen aan de pre-test of aan de online enquête en zij die ik eindeloos heb mogen 'vermaken' met mijn overenthousiaste verhalen over woorden-woorden kunnen het beamen, je hoort ze overal.

Joost Zwarts en Margot van den Berg, mijn begeleidend docenten, wil ik bedanken voor hun input, adviezen, motivatie en enthousiasme over mijn werk. Mijn huisgenoten, studiegenoten, vrienden en familie wil ik bedanken voor het aanhoren van de vele reduplicaties die ik op hen heb uitgetest en voor de zeer welkome motivatie en afleiding op de juiste momenten. Ook wil ik eenieder die heeft deelgenomen aan de pre-test of de enquête die cruciaal waren voor de totstandkoming van deze scriptie bedanken voor de onmisbare bijdrage. Daan en Harm, bedankt voor jullie input, steun en motivatie op de cruciale momenten. Tot slot ook nog een bedankt-bedankt voor mama en papa die ervoor hebben gezorgd dat ik vier jaar lang onbezorgd alles uit mijn studie heb kunnen halen.

Ik wens u veel leesplezier, hopelijk steekt u er wat van op en kunt u vooral nooit meer een reduplicatie onopgemerkt laten.

Joep van Gils

01 mei 2016

1.2 Inleiding

Dit is de inleiding van een werkstuk, een bijzonder werkstuk, een werkstuk-werkstuk.¹ In dit eindwerkstuk staat een bijzondere manier van verdubbeling of reduplicatie centraal. Deze manier van twee keer hetzelfde woord gebruiken hoor ik steeds vaker. Dat komt deels natuurlijk doordat ik erop ben gaan letten, maar ook omdat het een nieuwe creatieve vorm van taalgebruik is die sprekers steeds meer lijken toe te passen. De nieuwe betekenis die deze verdubbeling veroorzaakt lijkt niet vast te staan. Mijn interesse in dit onderwerp is gewekt door onder andere de onderstaande observaties. Het vermoeden van een zekere dynamiek van de betekenis ontstond na diversie discussies over dit interessante taalverschijnsel.

- (1) Een oud-collega vertelde me ooit trots dat ze sinds kort een stuk serieuzer in het leven stond. Ze had namelijk een “baan-baan” gevonden en kon dus niet meer elke dag van de week uitgaan. Ik kende haar via een bijbaan in de horeca, maar ze had nu een managementfunctie in de detailhandel. Haar nieuwe baan voldeed blijkbaar meer aan de kenmerken van een ‘echte’ baan dan haar eerdere baan in de horeca. Dit verschil wilde ze duidelijk maken door het woord *baan* te herhalen.

De reduplicatie van *baan* heeft hier dus de betekenis van een echte baan met de bijbehorende kenmerken zoals: vaste werktijden, veel verantwoordelijkheid, een auto van de zaak en een bij een baan-baan passend inkomen.

- (2) Met een vriend die in het oosten van het land studeerde en wiens ouders gescheiden waren en allebei in het westen woonden had ik ooit het volgende gesprek.
Ik: “Wat ga je dit weekend doen? Blijf je hier (op je studentenkamer)?”
Hij: “Nee, ik ga naar thuis-thuis-thuis.”
Ik: “Thuis-thuis-thuis?”
Hij: “Ja, naar m’n vader.”

Zijn vader woonde nog in het huis waar hij was opgegroeid, zijn moeder was binnen dezelfde stad verhuisd. Bij doorvragen bleek dat hij zijn studentenkamer aanduidde met *thuis* en het huis van zijn moeder met *thuis-thuis*. Een zeer persoonlijk voorbeeld natuurlijk, maar het laat wel zien dat door middel van reduplicatie verschillende betekenissen aan hetzelfde woord gegeven kunnen worden.

- (3) Tot slot hoorde ik laatst in een gesprek tussen een groep studentes de volgende uitspraak: “Hij kwam echt vroeg m’n kamer binnen, halfnegen of zo. Echt ochtend-ochtend”

Door het woord *ochtend* te herhalen leek de studente in kwestie te willen benadrukken hoe belachelijk vroeg dat was.

De bovenstaande observaties zijn slechts enkele voorbeelden van deze opvallende vorm van verdubbeling die ik in het dagelijks leven, vooral in conversaties heb opgevangen. Ook in het taalgebruik op de radio en op tv heb ik menig voorbeeld voorbij horen komen. Het verschijnsel lijkt terrein te winnen. Het lijkt een middel dat op meerdere manieren ingezet kan worden en dat verschillende effecten kan hebben op de betekenis van een woord. Maar

¹ De schrijfwijze met ‘-’ is gebaseerd op (Daniëls, 2000, p. 7; Finkbeiner, 2014, p. 188; Kersten, 2014, p. 6) en zal in het vervolg gebruikt worden.

veroorzaakt deze bijzondere vorm van verdubbeling altijd eenzelfde betekenis-effect, of is de betekenis afhankelijk van context en kan deze door sprekers naar persoonlijke behoefte worden aangepast?

In dit werkstuk staat deze bijzondere vorm van herhaling in het Nederlands centraal. Het onderzoek dat ik heb uitgevoerd focust met name op het betekenis-effect dat deze constructie veroorzaakt. Middels het afnemen van een online enquête is namelijk gezocht naar het antwoord op de vraag of verandering van context kan zorgen voor verschillende interpretatie van dezelfde reduplicaties. Allereerst is aan enkele respondenten in een pre-test gevraagd om twee mogelijke interpretaties van reduplicaties zonder context te geven. Op basis van hun antwoorden is bepaald welke betekenissen de reduplicaties onder andere kunnen hebben. De uitleg en voorbeeldzinnen die de respondenten gaven zijn gebruikt om per reduplicatie twee contexten te genereren die elk één van de mogelijke betekenissen zou moeten oproepen. Door de reduplicaties voorzien van context in een online-enquête aan een groot aantal moedertaalsprekers van het Nederlands voor te leggen, is getest of de context de interpretatie van reduplicaties kan sturen. In enkele gevallen blijkt dit inderdaad het geval. Het toevoegen van verschillende context zorgt er dan voor dat het overgrote deel van de respondenten kiest voor een betekenis van de reduplicaties die binnen de gegeven context past. Soms zijn er echter eigenschappen van de reduplicatie zelf, of de betekenis van het enkele woord die sturing door context verhinderen. De betekenis van de reduplicatie ligt dan als het ware vast.

In het volgende wordt eerst een theoretisch kader geschetst waarbinnen dit onderzoek geplaatst kan worden. Het begrip reduplicatie wordt gedefinieerd, waarna het specifieke type reduplicatie waarmee we in dit onderzoek te maken hebben wordt uitgelicht. Vervolgens wordt gefocust op het betekenis-effect dat deze vorm van reduplicatie teweegbrengt. De invloed van context op dit betekenis-effect wordt besproken. Tot slot komt de invloed van gebruiksfrequentie op de dynamiek van prototypes aan bod. Vervolgens wordt het door mij uitgevoerde onderzoek beschreven. De methode voor het eerdergenoemde experiment wordt uiteengezet. In de resultaatsectie worden de uitkomsten van de pre-test en het experiment getoond. Deze worden vervolgens in de discussie in verband gebracht met eerder geïntroduceerde theorieën om zo antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvraag. Het geheel wordt afgesloten met een conclusie, daarna zijn als bijlagen onder andere de stimuli uit het experiment toegevoegd.

2 Theoretisch kader

2.1 Een definitie van reduplicatie

De genoemde vorm van herhaling wordt in de taalwetenschap reduplicatie genoemd. Reduplicatie is een morfologisch proces waarbij door herhaling (van fonologisch materiaal) van een deel of geheel van een woord of de stam van een woord een nieuw woord wordt gevormd voor semantische of grammaticale doeleinden (Harleman, 2007; Kersten, 2014; Kouwenberg, 2003; Müller, Ohnheiser, Olsen, & Rainer, 2015). Dit woord bestaat (deels) uit identieke delen (4) en heeft een nieuwe betekenis (5) of grammaticale functie (6). Hierin is het verschil van reduplicatie met ‘gewone’ herhaling binnen een zin te vinden, daar deze herhaling twee identieke woorden met hun oorspronkelijke betekenis en grammaticale functie als resultaat heeft (7). Het proces onderscheidt zich daarnaast van andere soorten herhaling doordat het een verandering van woordsoort kan veroorzaken (8) en (9). We spreken dan van derivatie. Wederom een argument om reduplicatie als woordvormingsprocedé en niet als pure herhaling te analyseren (Harleman, 2007; Kersten, 2014; Kouwenberg, 2003; Müller e.a., 2015).

- (4) Maleis
 anak ‘kind’; anak-anak ‘verschillende kinderen’
 (Kersten, 2014, p. 4; data van Gonda, 1949, in Moravcsik, 1978, p. 318)
- (5) Mandarijn
 ren ‘man’; ren-ren ‘iedereen’
 (Kersten, 2014, p. 4; data van Chao, 1968, in Moravcsik, 1978, p. 318)
- (6) Tarok (een Benue-Kongotaalvariant uit Nigeria)
 a-fini ‘draad of garen’; a-fini-(a)fini ‘haar/ zijn draad of garen’.
 [Reduplicatie van naamwoorden kan een bezitsrelatie aangeven.]
 (Daniëls 2000, p. 20– 23)²
- (7) Nederlands
 Het publiek was dol enthousiast en riep: ‘bis bis!’
 (Daniëls, 2000, p. 7)
- (8) Kayardild
 ‘kandu’ = bloed; ‘kandukandu’ = rood
 (data van Evans 1995, in Rubino, 2013)
- (9) Warlpiri
 ‘wajirrki’ = groen gras; ‘wajirrkiwajirrki’ = groen
 [Reduplicatie wordt vooral in aboriginaltalen gebruikt om kleur aan te duiden]
 (Daniëls 2000, p. 20– 23)

Ook wanneer een woord van betekenis maar niet van woordsoort verandert spreken we van derivatie. Dit om het onderscheid te kunnen maken met inflectie. Deze tweedeling in morfologische processen is gebaseerd op het al dan niet ontstaan van nieuwe woorden als gevolg van het morfologisch proces in kwestie. Kort gezegd levert inflectie nieuwe vormen

² De voorbeelden zijn in het werk van Daniëls helaas niet voorzien van glossen, ook zijn de originele bronnen niet vermeld waardoor het onmogelijk is hier gedetailleerde glossen te geven. Daarom zijn alle voorbeelden slechts voorzien van een vertaling.

van eenzelfde woord op, terwijl derivatie nieuwe woorden oplevert. (Booij & van Santen, 1998, p. 111)

Om te kunnen stellen dat reduplicatie in een taal een productief proces is moet het gebruikt worden als grammaticaal dan wel semantisch gereedschap. Reduplicatie moet in die talen dus gebruikt kunnen worden om semantische dan wel grammaticale bewerkingen uit te voeren. Daarnaast moet de reduplicatie systematisch gegeneraliseerd kunnen worden over een set van open klasse woorden om productief genoemd te worden (Inkelas, 2014; Inkelas & Zoll, 2005; Rubino, 2013). In veel talen over de hele wereld is dit het geval en kan het proces allerhande betekenisfuncties vervullen.

Productieve reduplicatie

Een blik in *The world atlas of language structures online* (WALS) leert ons dat reduplicatie in 313 van de 368 in kaart gebrachte talen een productief proces is. Vooral in talen die worden gesproken in Noord- en Zuid-Amerika, Australië, Afrika en Azië wordt productieve reduplicatie aangetroffen. In Europa wordt het verschijnsel behalve in het Hongaars en het Baskisch volgens de WALS in geen enkele taal aangetroffen. Uitzonderingen van reduplicatie in onomatopoeën, krachttermen en woorden met specifieke betekenis worden niet gezien als echte reduplicaties (Kouwenberg, 2003, pp. 1– 3; Müller e.a., 2015, pp. 478– 479; Rubino, 2013).

De volgende woordsoorten kunnen geredupliceerd worden: zelfstandige naamwoorden, werkwoorden, bijvoeglijke naamwoorden en telwoorden. Reduplicatie kan vele functies vervullen in de verschillende talen. Een overzicht³:

(1)

- Reduplicatie van werkwoorden en bijvoeglijke naamwoorden kan gebruikt worden om de volgende zaken aan te duiden: getal, de distributie van een argument, tijd, aspect, afzwakking, intensivering, transitiviteit of wederkerigheid.
- Bij naamwoorden kan reduplicatie de volgende zaken aanduiden: getal, naamval, distributie, indefinietheid, wederkerigheid, grootte (bijvoorbeeld verkleinwoorden) en associatieve eigenschappen.
- Bij telwoorden kan reduplicatie collectiviteit, distributie, multiplicatie en limitatie aanduiden.
- Zoals gezegd kan reduplicatie als derivationeel morfologisch verschijnsel ook woordklasse veranderen.

(Rubino, 2013)

In de meeste Europese talen is reduplicatie echter geen productief proces. De (west) Indo-Europese taalfamilie wordt gezien als een taalfamilie zonder reduplicatie in de enge of productieve zin. Dat er echter wel reduplicatie in andere vormen voorkomt in talen uit deze talenfamilie zal ik nu aantonen. (Kouwenberg, 2003, pp. 1– 3; Müller e.a., 2015, pp. 478– 479; Rubino, 2013).

³ Er is hier bewust gekozen om geen voorbeelden te geven, omdat is getracht overzichtelijk weer te geven welke functies reduplicatie zoal kan hebben.

2.2 Reduplicaties in Europese talen

Alvorens het huidige onderzoek uiteen te zetten zal ik nu eerst het onderzoek naar contrastieve focusreduplicatie in aan het Nederlands verwante talen bespreken. Inzichten in de werking van dit proces in onder andere het Duits en het Engels vormen de basis van dit onderzoek. Deze inzichten stellen ons in staat om de verschillen en overeenkomsten in het gebruik van contrastieve focusreduplicatie in de genoemde talen te begrijpen. Want hoewel in de meeste Europese talen geen sprake is van productieve reduplicatie treffen we in enkele talen wel degelijk voorbeelden aan die in zekere mate voldoen aan de eerder gegeven definitie van reduplicatie. De voorbeelden uit de inleiding en de volgende voorbeelden uit het Duits, Engels en Italiaans laten zien dat reduplicatie in deze Europese talen wel degelijk een betekenis-effect heeft (Kouwenberg, 2003; Müller e.a., 2015, pp. 478–479; Rubino, 2013; Wierzbicka, 1991).

- (10) Duits [conversatie tussen twee studenten]
A: Ich war am Wochenende daheim.
'Ik was dit weekend thuis.'
B: Hier in Mainz oder daheim-daheim?
'Hier in Mainz of thuis-thuis?' [d.w.z. thuis bij de ouders]
(Finkbeiner, 2014, p. 184)
- (11) Engels
Is he French or FRENCH-French?
'Is hij Frans of Frans-Frans?'
(Ghomeshi, Jackendoff, Rosen, & Russell, 2004, p. 308)
- (12) Italiaans
brodo 'boullion'
brodo-brodo
'bouillon-bouillon' [d.w.z. echte bouillon]
(Wierzbicka, 1991)
- (13) Italiaans
lana 'wol'
lana-lana
'wol-wol' [d.w.z. echte wol]
(ibidem)

Er is in deze voorbeelden steeds sprake van volledige reduplicatie. In (10) betreft het reduplicatie van een bijwoord, in (11) een voorbeeld van reduplicatie van een adjectief en in (12) en (13) worden zelfstandige naamwoorden geredupliceerd. Wierzbicka laat in haar werk zien dat reduplicatie in de genoemde Europese talen vooral voorkomt met hele woorden, en meestal niet mogelijk is met woorddelen of morfemen zoals in veel talen met productieve reduplicatie wel het geval is. Ook uit de gegeven voorbeelden blijkt dat, aangezien hierin alleen gehele woorden worden gehaald. Daarnaast illustreert ze het onderscheid tussen gewone herhaling (14) (15b), waarmee in dit geval urgentie wordt uitgedrukt en waarbij tijdens het spreken wordt gepauzeerd, en reduplicatie in (15a).

Door het betekenisverschil te tonen, dat samenhangt met de manier van uitspreken en dus met het soort herhaling, laat ze zien dat de gevallen die ze eerder benoemt als reduplicatie wezenlijk verschillen van gevallen van gewone herhaling (Wierzbicka, 1991).

(14) Engels

Come in, come in!	'All right, all right!'
'Kom binnen, kom binnen!'	Oké, oké!
[d.w.z. Kom gauw binnen!]	[d.w.z. Oké, oké het is al goed (stop met zeuren)!]

(Wierzbicka, 1991)

(15) Italiaans

a) adagio-adagio;	b) adagio, adagio
'langzaam-langzaam';	'langzaam, langzaam'
[d.w.z. echt/ erg langzaam]	[d.w.z. hoho, langzaam aan]

(ibidem)

In dit onderzoek ligt de focus op de vorm van reduplicatie zoals we die onder andere aantreffen in het Engels, Duits, Italiaans en Nederlands. Deze vorm voldoet niet aan de enge definitie van het begrip, maar wordt wel degelijk regelmatig toegepast in de genoemde talen en brengt zoals is getoond een zeker betekenseffect teweeg. Het soort reduplicatie dat hier centraal staat zou eventueel systematisch toegepast kunnen worden op een set van open klasse woorden, het taalsysteem legt hier geen beperkingen op. Toch gebeurt dit niet (Kersten, 2014, p. 3; Rubino, 2013). Daarom wordt reduplicatie in deze talen, zoals gezegd, niet gezien als volledig productief proces. Reduplicatie vervult in het Engels, Duits, Italiaans en Nederlands geen grammaticale functie, maar wel een beperkte semantische functie. Nu volgt een kort overzicht van de woordsoorten die in het Engels, Duits en Nederlands geredupliceerd kunnen worden.

Reduplicatie in het Engels, Duits en Nederlands

In het Engels kunnen naamwoorden (16a), werkwoorden (16b), adjectieven (16c), werkwoordpartikels (16d), eigennamen (16e), voornaamwoorden (16f) en gelexicaliseerde uitdrukkingen (16g) geredupliceerd worden. Hierbij wordt altijd een geheel woord, of zelfs meerdere woorden herhaald (Ghomeshi e.a., 2004; Kersten, 2014).

(16) Engels

- a) I'll make the tuna salad, and you make the **SALAD-salad**.
 - b) **LIKE-'EM-like-'em?**
Or, I'd-like-to-get-store-credit-for-that-amount like-'em?
 - c) Is he French or **FRENCH-french?**
 - d) I'm up, I'm just not **UP-up**.
 - e) That's not **AUCKLAND-Auckland**, is it?
 - f) My car isn't **MINE-mine**; it's my parents'.
 - g) Oh, we're not **LIVING-TOGETHER-living-together**.
- (Ghomeshi et al., 2004, p. 308)

Voor het Duits zijn voorbeelden van reduplicatie van naamwoorden (17a), bijwoorden (17b) en bijvoeglijke naamwoorden (17c) aangetroffen. Duitse werkwoorden lijken uitgesloten van reduplicatie. Ook van werkwoordpartikels en gelexicaliseerde uitdrukkingen zijn in het Duits geen reduplicaties aangetroffen. Reduplicatie van eigennamen en voornaamwoorden is voorstelbaar, maar bij eerder onderzoek zijn hiervan geen voorbeelden aangetroffen (Finkbeiner, 2014, p. 186).

(17) Duits

a) "Mit 'nur' Freund meinte ich, dass ich mir nicht vorstellen kann, mit Daniël zusammen zu sein. Ich meine, nur als Freund-Freund".

b) [conversatie tussen twee studenten]

A: *Ich war am Wochenende daheim.*

'Ik was dit weekend thuis.'

B: *Hier in Mainz oder daheim-daheim?*

'Hier in Mainz of thuis-thuis?' [d.w.z. thuis bij de ouders]

c) Er hat Tagesdienste, das heißt er muss den ganzen Tag arbeiten, also von früh bis spät . . . also früh-früh bis spät-spät.

(Finkbeiner, 2014, p. 184)

Voor het Nederlands is aangetoond dat reduplicatie mogelijk is bij naamwoorden (18a), werkwoorden (18b), adjectieven (18c), eigennamen (18d) en voorzetsels (18e) (Harleman, 2007; Kersten, 2014).

(18) Nederlands

a) Ga je naar huis-huis?

b) Dat is niet echt huilen-huilen. Hij slaat-slaat als hij zijn zin niet krijgt.

c) Vind je hem leuk-leuk?

d) Bedoel je Gijs-Gijs?

e) Het restaurant is nu boven-boven.

(Kersten, 2014, p. 7)

De functies en mogelijkheden van reduplicatie zijn in de vier genoemde talen dus veel minder uitgebreid dan in andere talen van over de wereld, die wel productieve reduplicatie kennen. In het volgende wordt verder ingegaan op de bijzondere semantische functie die reduplicatie vervult in het Engels, Duits, Italiaans en Nederlands.

2.3 Contrastieve focusreduplicatie, een bijzondere vorm van reduplicatie

De vorm van reduplicatie die in dit werkstuk centraal staat heeft zoals gezegd een bijzonder betekenis-effect. Een duidelijke definitie van dat effect lezen we in Ghomeshi et al. (2004: 308), "to focus the denotation of the reduplicated element on a more sharply delimited, more specialized range". Met andere woorden: door reduplicatie in te zetten kan een spreker de betekenis van een woord verscherpen. Reduplicatie veroorzaakt een gelimiteerde (19), contrasterende (20), benadrukte (21) of prototypische (22) lezing.

(19) Engels

Are you leaving-leaving?

'Ga je weg-weg?' [d.w.z. Ga je echt (voorgoed) weg of ga je alleen-maar-even-naar-buiten weg?]

De reduplicatie kan alleen voorgoed weggaan betekenen, terwijl de enkele vorm van *leaving* niet specificeert voor hoelang de spreker weg zal blijven.

(Ghomeshi e.a., 2004, p. 312)

(20) Engels

I'll make the tuna salad and you make the salad-salad.

'Ik maak de tonijnsalade en jij maakt de salade-salade.' [d.w.z. de groene salade in tegenstelling tot de salade met tonijn]

De reduplicatie verwijst hier naar de meest prototypische vorm van een salade⁴ en wordt hier gebruikt om een contrast te maken met andere soorten salade zoals tonijnsalade.

(Ghomeshi e.a., 2004, p. 311)

(21) Engels

A: 'You have to get up.'

B: 'I'am up.'

A: 'I mean up-up.'

A: 'Je moet wakker worden.'

B: 'Ik ben wakker.'

A: 'Ik bedoel wakker-wakker.' [d.w.z. niet alleen je ogen open hebben, maar alert zijn en actief zijn.]

De reduplicatie geeft hier nadruk aan wakker, er wordt bedoeld echt wakker en dus actief en niet alleen niet meer in slaap zijn.

(Ghomeshi e.a., 2004, p. 312)

(22) Engels

I had a job-job once. [a 'real' 9-to- 5 office job, as opposed to an academic job].

'Ik had ooit een baan-baan.' [een 'echte' 9-tot- 5 kantoorbaan, in tegenstelling tot een baan aan de universiteit of bijvoorbeeld een baan in de horeca (zie (1))]

De reduplicatie duidt hier het soort baan aan dat de meeste kenmerken heeft die mensen met een baan associëren, het prototype baan dus.

(Ghomeshi e.a., 2004, p. 312)

Zoals uit de voorbeelden al blijkt is het onderscheid tussen de verschillende lezingen van reduplicatie niet altijd even duidelijk. Daarom kan beter worden gesteld dat de reduplicatie de betekenis specificeert, dit gebeurt op verschillende manieren (Finkbeiner, 2014; Ghomeshi e.a., 2004; Harleman, 2007; Hoeksema, 2001; Kersten, 2014).

De term *lezing* is eigenlijk wat ongelukkig gekozen, aangezien er sprake is van een verschijnsel dat voornamelijk in spreektaal wordt aangetroffen. Het feit dat reduplicaties in schrijftaal slechts sporadisch worden aangetroffen is een bewijs dat het proces door moedertaalsprekers van het Engels, Duits, Italiaans en Nederlands (nog) niet als productief voor hun taal wordt gezien (Ghomeshi e.a., 2004; Harleman, 2007). Spreektaal is namelijk veel meer aan verandering onderhevig dan schrijftaal, veranderingen zullen dus later in schrijftaal doordringen wanneer ze volledig door sprekers zijn geaccepteerd en ook volop worden toegepast (Meyerhoff, 2011).

⁴ Voor Amerikanen is de meest prototypische vorm van een salade volgens (Ghomeshi, Jackendoff, Rosen, & Russell, 2004) een groene salade. Het is echter voorstelbaar dat dit prototype afhankelijk van de eetgewoontes in een land waar een taal gesproken wordt, verschilt.

Wanneer reduplicaties in spreektaal worden aangetroffen betreft het vaak constructies die op spontane wijze in een conversatie worden gevormd, vaak om voor verduidelijking of verscherping van de betekenis te zorgen zoals in (23) (Finkbeiner, 2014; Ghomeshi e.a., 2004; Harleman, 2007; Hoeksema, 2001; Kersten, 2014).

(23) Nederlands

A: Ik vind Harry leuk.

B: Vind je hem leuk, of vind je hem leuk-leuk?

A: [wordt rood] Leuk-leuk, denk ik.

B: Oooooeeh!!

Met leuk-leuk wordt hier bedoeld dat A Harry meer dan alleen aardig vindt. De reduplicatie duidt dus aan dat Harry niet zomaar leuk is, maar bijzonder leuk, leuk in de romantische zin.

De besproken reduplicatie die wordt aangetroffen in het Engels, Duits en Nederlands wordt door onderzoekers met verschillende termen aangeduid. Echter komen deze termen, wanneer ze vertaald worden, allemaal ongeveer op hetzelfde neer. Daarom is er hier voor gekozen de bedoelde vorm van reduplicatie, die in dit onderzoek centraal staat, aan te duiden als Contrastieve focusreduplicatie (CFR) (Finkbeiner, 2014; Ghomeshi e.a., 2004; Harleman, 2007; Kersten, 2014). Om deze term te verklaren dienen we eerst het begrip contrastieve focus verder toe te lichten. Nadat dit is gebeurd kan verder worden uitgelicht wat voor betekenis de contrastieve focusreduplicatie precies veroorzaakt.

2.4 Contrastieve focus

Het feit dat van contrastieve focusreduplicatie wordt gesproken geeft al aan dat we hier te maken hebben met een betekenisonderscheidende functie. De gereduplicateerde vorm van een woord staat in contrast met de enkele vorm van het woord. Een meisje-meisje staat in contrast met een (gewoon) meisje. Beide behoren tot dezelfde categorie, maar meisje heeft een algemenere betekenis dan meisje-meisje. Reduplicatie zorgt voor specificatie van de betekenis van het enkele woord. Door te redupliceren wordt er als het ware één aspect of onderdeel van de algemene betekenis van meisje uitgelicht en benadrukt.

“Contrastieve focus is de nadruk op een woord, waarbij een contrast-set wordt opgeroepen van referenten van hetzelfde type.” (Kersten, 2014, p. 9). Een voorbeeld maakt duidelijk hoe dit proces in zijn werk gaat (24). De kleur van het boek krijgt hier de nadruk, deze informatie in de zin is het belangrijkste en wordt focus genoemd. Het draait dus om de kleur die niet goed is. De spreker wilde wel een boek, maar duidelijk niet het rode. De spreker legt de nadruk op de kleur doormiddel van intonatie. In voorbeeld (24) ligt de klemtoon op *red*. Door dit gebruik van intonatie is het voor de luisteraar mogelijk de zin als het ware op te delen. Hij kan een tweedeling maken tussen het belangrijkste deel, de focus, van de zin en de rest. De focus bevat vaak nieuwe of belangrijke informatie, de rest van de zin is voor de hand liggend in samenhang met de context (Erteschik-Shir, 1997, p. 124; Saeed, 2009, p. 208). De luisteraar weet nu dat de spreker een boek bedoelde met een andere kleur, de contrastset van *red* bestaat dus uit andere kleuren (referenten van hetzelfde type). Uit de context kan vaak worden opgemaakt welke kleuren boeken er nog meer in de kast stonden en welk boek de spreker vermoedelijk wel bedoelt. Vergelijk (24) met (25) om het effect van focus te begrijpen. Door de nadruk in (25) op boek te leggen, staat dit woord in focus. De spreker maakt duidelijk dat hij een rood voorwerp wilde hebben, hij wilde echter geen boek.

De contrastset bestaat in dit geval, zoals blijkt uit de context, uit de andere rode voorwerpen die op de tafel liggen.

In (26) en (27) wordt duidelijk hoe het proces in zijn werk gaat in het geval van reduplicatie. In (26) draagt de spreker de luisteraar op om caesar salade te maken, een specifiek soort salade waarmee andere salades zoals tonijsalade in contrast staan. *Caesar* krijgt nadruk om duidelijk te maken dat deze specifieke salade wordt bedoeld, deze informatie staat in focus. Tot zover niets nieuws ten opzichte van (24) en (25). In (27) is echter iets bijzonders aan de hand. Er is sprake van reduplicatie waarbij *salad* in focus staat, het eerste woord in de reduplicatie krijgt nadruk, het geeft dus blijkbaar belangrijke informatie over welk soort salade hier wordt bedoeld. De enkele vorm van het woord *salad* is tevens opgenomen in de contrast-set van de reduplicatie. Middels reduplicatie kan een woord dus als het ware met een eigen minder specifieke betekenis worden gecontrasteerd, hetzelfde zagen we al bij meisje-meisje. Met *SALAD-salad* wordt hier een specifieke, namelijk prototypische⁵ groene, salade bedoeld. De spreker geeft met *salad* aan nog geen verder gespecificeerde salade in gedachten te hebben.

(24) Engels

Een spreker wijst naar een boekenkast en vraagt de luisteraar hem een boek aan te geven: *Could you give me a book?* De luisteraar geeft hem een willekeurig boek uit de kast. De spreker reageert als volgt:

I didn't want the RED book. [I wanted the {...} one.]

Contrast-set: {blue, yellow, green, brown ...}

(25) Engels

Een spreker wijst naar een tafel vol rode voorwerpen en vraagt de luisteraar er een aan te geven: *Could you give me the red object?* De luisteraar geeft hem een rood boek aan. De spreker reageert als volgt:

I din't want the red BOOK. [I wanted the red {...}.]

Contrast-set: {pen, lighter, cup, ...}

(26) Engels

I'll make the tuna salad, and you make the CAESAR salad.

'Ik maak de tonijn salade en jij maakt de CAESAR salade.'

Contrast-set: {chicken salad, tuna salad, ...}

(27) Engels

I'll make a salad, but i don't know wich one yet.

Still you can already start making the SALAD-salad.

'Ik maak een salade, maar ik weet nog niet welke.

Maar jij kunt alvast beginnen met het maken van de SALADE-salade.'

Contrast-set: {salad, tuna salad, chicken salad, caesar salad, ...}

Bovenstaande voorbeelden zijn gebaseerd op (Ghomeshi e.a., 2004, p. 308)

Deze betekenisverandering door contrastieve focusreduplicatie staat in dit onderzoek centraal. De betekenis van de reduplicatie is, bovenstaande uitleg in acht genomen, afhankelijk van de betekenissen van de elementen in de eerder genoemde contrast-set en de betekenis die aan het element in focus wordt toegekend. De contrast-set wordt altijd vormgegeven onder invloed van de context en de gedeelde kennis (common ground) van de

⁵ Zie ook voorbeeld (20) en bijbehorende uitleg.

sprekers in interactie, zoals in voorbeelden van de verschillende soorten salades in (26) en (27). We kunnen ons ook voorstellen dat de luisteraar in de voorbeelden (24) en (25) enkele alternatieven moest hebben om te kunnen begrijpen wat de spreker bedoelde. Hij moest, met andere woorden, een betekenisvolle contrast-set kunnen vormen om de uiting van de spreker betekenis te geven. Aangenomen dat dit proces in het geval van reduplicatie hetzelfde verloopt, betekent dit dat de luisteraar en de spreker in staat zijn een specifieke betekenis aan het gereduplicateerde woord toe te kennen. Deze betekenis kunnen ze daarnaast begrijpen ten opzichte van een set contrastieve betekenissen van hetzelfde niet-gereduplicateerde woord. De betekenis die spreker en luisteraar in de meeste gevallen toekennen aan het gereduplicateerde element is de zogenaamde prototypische betekenis. Uit voorbeeld (27) is al gebleken dat de prototypische betekenis van de reduplicatie samenhangt met de betekenis van de enkele vorm van een woord, maar ook samenhangt met culturele gebruiken en context. In het volgende worden de begrippen prototype en prototypische betekenis toegelicht (Ghomeshi e.a., 2004; Harleman, 2007; Kersten, 2014).

2.5 Contrastieve focusreduplicatie en prototypische betekenis

Een van betekenissen die reduplicatie oproept is een prototypische betekenis. (Finkbeiner, 2014; Ghomeshi e.a., 2004; Harleman, 2007; Kersten, 2014; Song & Lee, 2011)

Om te illustreren wat bedoeld wordt met een prototype, wordt u gevraagd na deze zin te stoppen met lezen en even de tijd te nemen om zich een huis in te beelden.

Wanneer u nu het ingebeelde huis zou moeten tekenen is de kans vrij groot dat u een tekening produceert van een huis met een puntdak met daarop misschien zelfs een rokende schoorsteen. Een huis zoals een kind het zou tekenen. Het is voorstelbaar dat dit een huishuis zou worden genoemd. Het prototype huis bezit klaarblijkelijk de meeste typische huiskenmerken. (Saeed, 2009, p. 37; Taylor, 1995, pp. 40– 42)

Bovenstaande ervaring biedt op een zeer toegankelijke manier inzicht in de betekenis en werking van prototypes. Om de wereld te kunnen duiden, begrijpelijk en inzichtelijk te maken opdat erover gepraat kan worden deelt de mens haar in categorieën in: een categorie vogels, een categorie meubels enzovoort. Binnen die categorieën passen allerlei zogenaamde exemplaren, in de categorie vogels bijvoorbeeld merels, duiven en mussen. In de categorie meubels passen stoelen, banken, tafels en krukjes enzovoort. De prototypetheorie gaat ervanuit dat de exemplaren bepaalde kenmerkende features in zich hebben die maken dat ze onder een bepaalde categorie kunnen worden ingedeeld. Merels hebben bijvoorbeeld de features *heeft vleugels*, *kan vliegen*, *heeft een snavel* en kunnen daarom ingedeeld worden onder de categorie vogels. Een merel die onverhoopt zijn vleugels of snavel verloren is, blijft echter een exemplaar uit de categorie vogels, niet alle features hoeven namelijk aanwezig te zijn om een exemplaar in een categorie in te kunnen delen. Dit gaat alleen op wanneer we ervan uitgaan dat de categorieën een interne structuur bevatten en het indelen niet alleen gebeurt op basis van zogenaamde noodzakelijke en voldoende condities of features. Een exemplaar kan onder een bepaalde categorie worden ingedeeld als het beschikt over een bij de categorie passende lijst van noodzakelijke en voldoende eigenschappen (Saeed, 2009, pp. 35–37). Het is echter problematisch om te bepalen welke eigenschappen noodzakelijk zijn en welke eigenschappen voldoende zijn. Dit probleem bij het labelen en indelen van exemplaren is bijna filosofisch van aard, maar wordt opgelost wanneer we uitgaan van het bestaan van een interne structuur binnen de categorieën. Het

prototype van een categorie draagt dan de meeste typische (noodzakelijke en voldoende) features of eigenschappen die horen bij de categorie en is daarmee het meest typische centrale exemplaar in die categorie. Prototype exemplaren zijn daarmee het gemakkelijkst in een categorie in te delen, ze helpen zelfs om de indeling van andere, minder typische exemplaren mogelijk te maken (Saeed, 2009, pp. 37–39; Taylor, 1995, p. 40).

Een voorbeeld kan een en ander wellicht inzichtelijker maken. Men kan zich voorstellen dat een roodborstje sneller met de categorie *vogels* wordt geassocieerd dan een struisvogel. Het roodborstje voldoet aan een aantal belangrijke condities die nodig zijn om in deze categorie ingedeeld te kunnen worden. Het roodborstje kan vliegen, heeft vleugels, heeft een snavel, legt eieren en ziet er vogelachtig uit. Een struisvogel kan niet vliegen en ziet er minder vogelachtig uit dan een roodborstje. Over de andere genoemde eigenschappen beschikt hij echter wel, daarom noemen we hem struisVOGEL. Het vergelijken van de eigenschappen van de struisvogel met de kenmerken van het prototypische roodborstje heeft ons geholpen het beest in de juiste categorie in te delen. In dit kader kunnen we ons ook voorstellen dat sprekers en luisteraars als eerste aan prototypes denken wanneer aan een categorie wordt gerefereerd (Finkbeiner, 2014; Ghomeshi e.a., 2004; Kersten, 2014, pp. 10– 13; Saeed, 2009, pp. 37– 38; Song & Lee, 2011; Taylor, 1995, pp. 40, 42, 52– 54, 59).

Reduplicatie roept, zoals eerder gezegd, een prototypische betekenis van een woord op. Dat wil zeggen dat middels de reduplicatie een prototypisch exemplaar uit een categorie wordt geselecteerd of aangewezen. Wanneer nu teruggekeken wordt naar de eerdere uiteenzetting over contrastsets, dan wordt duidelijk welke exemplaren we in zulke contrastsets terugvinden, namelijk de exemplaren die minder kenmerkende features van de categorie dragen en daarmee minder centraal of prototypisch zijn.

In het onderzoek van Kersten naar de betekenis van reduplicaties in het Nederlands, kregen proefpersonen de keuze uit verschillende betekenissen. Ze kozen significant vaker voor een prototypische betekenis bij reduplicatie ten opzichte van het woord in niet-gereduplicateerde vorm. De woorden werden in het onderzoek in context aangeboden. De meerkeuzevragen werden voorafgegaan door een situatieschets waaruit bleek wat de mogelijke betekenissen waren. Finkbeiner legde in haar onderzoek naar de interpretatie van reduplicaties in het Duits, de reduplicaties in isolement aan proefpersonen voor. Ze stelde hen de open vraag wat de reduplicatie volgens hen betekende. Hieruit bleek dat proefpersonen, hoewel de antwoorden zeer divers waren, significant vaak een betekenis voorstelden die prototypisch te noemen was (Finkbeiner, 2014; Kersten, 2014). Ook voor het Engels is aangetoond dat reduplicaties een prototypische betekenis oproepen, dit is zowel in isolatie als in context mogelijk. Het blijkt echter dat afhankelijk van de context waarin een reduplicatie wordt gebruikt verschillende exemplaren uit een categorie als prototype geselecteerd kunnen worden (Ghomeshi e.a., 2004; Song & Lee, 2011).

2.6 Prototypische betekenis statisch en dynamisch

Uit corpusonderzoek door Ghomeshi et al. is voor het Engels dus gebleken dat reduplicaties een bijzonder betekenis-effect veroorzaken. Niet alleen kan reduplicatie een prototypische betekenis oproepen, ook het oproepen van letterlijke betekenis, geïntensiverde betekenis en waarde toevoegende betekenis is mogelijk. Afhankelijk van de context wordt een betekenis voor een reduplicatie gekozen. Een zienswijze waarbij reduplicatie altijd een vaste prototypische betekenis oproept is dus te beperkt. Het is echter voor Ghomeshi et al. in het kader van het onderzoek te lastig om te bepalen of reduplicatie op zichzelf polyseem is of dat het afhankelijk van de context de meest gepaste lezing oproept. Deze vraag laten ze dus onbeantwoord en ze kiezen ervoor om ervan uit te gaan dat reduplicatie altijd een prototypische lezing oproept (Ghomeshi e.a., 2004, pp. 314–316).

Whitton (2006) kan zich niet vinden in deze benadering van Ghomeshi et al. waarbij reduplicatie altijd een statisch prototype van een categorie als betekenis selecteert. Een schaalbenadering waarbij ook een prototype kan variëren in het soort en het aantal aanwezige typische features is volgens haar een betere weergave van wat er werkelijk gebeurt bij de interpretatie van reduplicaties. Afhankelijk van de context is de betekenis van de reduplicatie namelijk anders. Op basis van de context wordt telkens een contrast-set gevormd waartegen de betekenis van de reduplicatie moet worden afgewogen. Middels dit systeem wordt telkens gekeken welke betekenis op dat moment als prototypisch gezien moet worden en waarmee de andere betekenissen dus vergeleken moeten worden. In (28) is ter verheldering een uitgebreid voorbeeld uit het werk van Whitton opgenomen.

(28) Engels

a) You said in an earlier article that if you must have a “drink drink” go with the hard liquor. Why is hard liquor better than beer?

Contrast-set: {{alcoholic drink, ~nonalcoholic drink}⁶}

b) “Do you want a bottle of wine?” Mac asks. “I think I’ll have a drink- drink,” I say and when the waiter comes I order a martini.

Contrast-set: {{martini, ~wine}}

c) (around 3 euros a shot and 8 euros a drink-drink).

Contrast-set: {{mixed drink in a glass, ~shot}}

d) [Two people at fast food restaurant sharing a meal deal]

A: What do you want?

B: I’ll probably just get water so if you want a drink-drink get whatever you want.

Contrast-set: {{soda, ~water}}

⁶ Whitton (2006) marked ~ before the second item in the contrast set to indicate that it is rejected by the speaker.

e) A: I am on my own with the BBQ! Come on girls I need some drink ideas. Please- Celeste.

B: Are you looking for alcohol? Or just a drink-drink.

Contrast-set: {{nonalcoholic drink, ~alcoholic drink}}

(Whitton, 2006, pp. 19–21)

Per situatie, afhankelijk van de context, vindt er telkens een nieuwe weging plaats van de kenmerkende features van een exemplaar om te bepalen of het in de huidige context als prototype kan gelden of niet. Bij elke interpretatie van een reduplicatie moet dus een contrast-set worden gevormd ten behoeve van de betekenisverlening aan de reduplicatie.

Deze benadering van Whitton biedt een betere verklaring voor het feit dat de betekenis van reduplicaties kan verschillen en afhangt van de context waarin een reduplicatie is gebruikt dan de eerdere uitleg van Ghomeshi et al. Maar uit het feit dat moedertaalsprekers niet altijd een context nodig hebben om reduplicaties te kunnen interpreteren, blijkt dat ook haar benadering niet geheel de juiste is (Finkbeiner, 2014; Song & Lee, 2011, pp. 445–446). Daarnaast moeten de dimensies van prototypicaliteit telkens opnieuw worden bekeken en kunnen er in nieuwe contexten ook weer nieuwe dimensies worden toegevoegd. Zo zien we alleen al in voorbeeld (28) de volgende dimensies van prototypicaliteit op basis waarvan de exemplaren geschaald kunnen worden: alcoholhoudend of niet, alcoholpercentage, hoeveelheid en koolzuurhoudend of niet. Ook staan de eigenschappen van de elementen in de contrast-set niet vast, omdat ook deze per context kunnen veranderen, dit hangt uiteraard samen met de eerdergenoemde verandering van dimensies. Om deze redenen wordt dit model ongeschikt geacht om de dynamiek van de prototypische betekenis van reduplicaties te verklaren. (Kersten, 2014; Song & Lee, 2011, p. 446; Taylor, 1995, pp. 40–42; Whitton, 2006)

Song en Lee (2011) stellen een alternatieve benadering voor waarbij het prototype zich niet op een schaal bevindt maar ook niet statisch is. Ze combineren als het ware de zienswijzen van Whitton en Ghomeshi et al. en introduceren het dynamische prototype. Afhankelijk van de context wordt een bepaald exemplaar uit een categorie met een eigen set van kenmerkende features opgeroepen om als prototype te fungeren bij de betekenisverlening aan de reduplicatie (Ghomeshi e.a., 2004; Song & Lee, 2011). De contrast-set wordt dan met dat prototype vergeleken. Wanneer bijvoorbeeld in een context van dorstlessers over drank wordt gesproken zal water het prototype zijn, terwijl in een context van drankjes in een café bier wellicht als prototype wordt geselecteerd. Zo ook bij reduplicaties. Wanneer in een studiecontext over boeken wordt gepraat, is het voorstelbaar dat met boek-boek een studieboek wordt bedoeld, terwijl met dezelfde reduplicatie in een kerkelijke context de Bijbel kan worden aangeduid (Song & Lee, 2011). In voorbeeld (29) wordt het voorgestelde model van Song en Lee middels een Nederlandse situatieschets geïllustreerd.

(29) Nederlands

a) Bas zit op zijn kamer te lezen in zijn Harry Potter boek, hij zou eigenlijk moeten studeren. Vader komt de kamer binnen om te kijken wat Bas doet. Wanneer hij hem zo ziet zitten wordt hij boos. Dan roept vader: “Kom Bas, pak je boek-boek!”

b) Bas zit op zijn kamer te lezen in zijn Harry Potter boek, hij zou eigenlijk een recept uitkiezen voor het eten van vanavond. Vader komt de kamer binnen om te kijken wat Bas doet. Wanneer hij hem zo ziet zitten wordt hij boos. Dan roept vader: “Kom Bas, pak je boek-boek!”

Het is goed voor te stellen dat met boek-boek in a) een studieboek wordt bedoeld terwijl het in b) verwijst naar een kookboek. Het is dus afhankelijk welk exemplaar uit de categorie boeken wordt aangewezen om als prototype te functioneren bij de betekenisgeving van de reduplicatie.

De benadering van Song en Lee sluit aan bij de bevindingen, met betrekking tot interpretatie van prototypes zonder context, van onder andere Finkbeiner (2014) en Song en Lee (2011) zelf. Ze hebben namelijk gevonden dat moedertaalsprekers van het Duits en Engels prima in staat zijn reduplicaties te interpreteren die niet van context zijn voorzien. Sterker nog, ze laten zien dat ook in dat geval meestal voor de prototypische betekenis wordt gekozen. Iets dat niet mogelijk zou zijn in het model dat Whitton voorstelt. Finkbeiners bevindingen lijken er tevens op te wijzen dat moedertaalsprekers bepaalde kennis over woordvormingsprocedures en eerdere ervaringen met reduplicaties gebruiken bij hun interpretatie. Dit is althans de beste verklaring voor het feit dat individuele respondenten voor het overgrote deel zeer sterk overeenkomende betekenisomschrijvingen geven van solitair gepresenteerde reduplicaties (Finkbeiner, 2014).

In dit kader is het interessant om een voorstel van Finkbeiner (2014) om reduplicaties als samenstellingen te analyseren uit te werken, omdat dit de deels doorzichtige betekenis van de constructies zou kunnen verklaren. Laten we ervan uitgaan dat ook de Nederlandse reduplicaties als samenstellingen geanalyseerd kunnen worden. De resultaten van reduplicatie kunnen dan worden gezien als samenstellingen met een zogenaamde modifier-head-structuur. Dat wil zeggen dat het samenstellingen betreft waarvan het rechtse woord het hoofd is, het linkse woord geeft extra informatie. Vergelijk voor de duidelijkheid voorbeelden (30a) en (30b).

(30) Nederlands

a) huurauto = een auto die men kan huren

b) autohuur = zoals fietshuur en dergelijke, waarbij de nadruk ligt op het huren van de auto dan wel fiets

Het linkse woord in de samenstelling geeft meer informatie over de categorie die door het rechtse woord wordt uitgedrukt. Een huurauto is een soort auto, en autohuur is een soort huur. Door deze taalsystematiek zijn nieuw gevormde samenstellingen altijd in zekere mate doorzichtig, het is duidelijk wat het hoofd van de samenstelling is en welk woord een specificatie van de betekenis veroorzaakt (Booij & van Santen, 1998, p. 147).

Samenstelling is een van de meest productieve morfologische processen in het Nederlands. Dat betekent dat door middel van samenstelling veel nieuwe woorden gevormd kunnen worden. Ook reduplicatie levert nieuwe woorden op, de reduplicaties hebben een specifiekere betekenis dan het enkele basiswoord. Deze specifieke betekenis wordt door het eerste woord van de reduplicatie als het ware toegekend aan het tweede woord. In zekere zin kan bij reduplicatie dus ook worden gesproken van een resultaat met een modifier-head-structuur, het linkse woord geeft een nieuwe of extra betekenis aan het rechtse woord.

Analyse van het resultaat van reduplicaties als constructies met een modifier-head-structuur verklaart waarom sommige reduplicaties zonder context geïnterpreteerd kunnen worden. Door de taalsystematiek is de betekenis namelijk deels doorzichtig. Het feit dat interpretatie zonder context mogelijk is zou echter ook veroorzaakt kunnen zijn doordat sommige reduplicaties inmiddels in het collectieve lexicon zijn opgenomen zoals we ons kunnen voorstellen voor 'meisje-meisje'. Op deze mogelijke verklaring wordt in de volgende alinea verder ingegaan. In veel gevallen is context echter nog steeds vereist om tot goed begrip te komen (Booij & van Santen, 1998, p. 147; Finkbeiner, 2014, p. 183; Ghomeshi e.a., 2004; Harleman, 2007, p. 11; Kersten, 2014). Deze contextafhankelijkheid van reduplicaties alsmede het tijdelijke karakter en de dynamiek van de betekenis van de verdubbelde woorden zijn redenen om aan te nemen dat er een ander proces dan samenstelling aan het werk is. De genoemde overeenkomsten zijn echter wel de moeite waard om rekening mee te houden.

Taalgebruikers, gebruiksfrequentie en dynamiek van prototypes

Reduplicatie lijkt vooral bij een groep jongere taalgebruikers voet aan de grond te hebben. Zij zouden een duidelijkere interpretatie van reduplicaties hebben dan oudere sprekers (Kersten, 2014, p. 14; Meyerhoff, 2011). Daarnaast is het een relatief nieuw verschijnsel en jongere sprekers innoveren meer in hun taalgebruik dan oudere sprekers (Labov, 1980). De observatie dat reduplicatie vooral door studenten veel wordt toegepast is met deze vermoedens en bevindingen in lijn (Harleman, 2007; Kersten, 2014). Ook heeft Kersten gevonden dat jongere respondenten inderdaad vaker kozen voor de prototypische interpretatie van reduplicaties dan oudere respondenten.

Aangezien reduplicatie in het Nederlands dus een relatief nieuw verschijnsel is, kan men zich voorstellen dat de dynamische prototypes vooral voorkomen bij reduplicaties die nog niet veel gebruikt en dus minder bekend zijn. De betekenis zou in de loop der tijd, door veel gebruik als het ware ingeburgerd kunnen raken en daarmee vast kunnen komen te liggen. Daarmee worden deze reduplicaties minder context afhankelijk. Nieuwe reduplicaties die ad hoc in een conversatie ontstaan, zijn op dat moment voorzien van context en zijn daar in sterke mate van afhankelijk. Dat komt doordat ze nog niet ingeburgerd of bekend zijn en daarmee zonder context nog geen vastliggende betekenis hebben.

Het effect van gebruiksfrequentie bij betekenisverlening wordt besproken door Schmid (2007, p. 117), hij spreekt van entrenchment. Entrenchment is een proces dat werkt bij het opslaan en ophalen van kennis over bepaalde concepten en constructies uit het langetermijngeheugen en het lexicon. Wanneer bepaalde concepten entrenched raken, wordt de activatie hiervan een geautomatiseerde routine (Schmid, 2007, p. 118). Woorden in talen zijn de beste voorbeelden van entrenched concepten, het concept *hond* is bijvoorbeeld geheel entrenched. Wanneer een spreker het woord *hond* hoort, hoeft deze niet actief opzoek te gaan naar de betekenis van het woord of het bijbehorende concept uit zijn geheugen op te diepen, de betekenis is direct beschikbaar. Het verwerken van het woord voor een exotisch dier, zoals een *capibara*, vereist meer tijd en moeite. Dit dier kom je minder vaak tegen, het woord wordt minder vaak gebruikt en het geheel, concept met woord, is minder entrenched dan het geval is voor *hond* (Schmid, 2007, p. 118). Entrenchment van cognitieve eenheden wordt gefaciliteerd door de mate van gebruik, hoe vaker een structuur wordt gebruikt hoe meer entrenched deze wordt. Minder gebruik heeft

een negatief effect op entrenchment. In het kader van het hier gepresenteerde onderzoek is het belangrijk rekening te houden met het feit dat entrenchment niet alleen samenhangt met de gebruiksfrequentie van een woord, maar ook met de gebruiksfrequentie van het woord in een bepaalde betekenis of functie wanneer hierin meerdere mogelijkheden zijn. Entrenchment is tot slot niet alleen een individueel proces maar speelt ook op het niveau van een taalgemeenschap. Entrenchment op dat niveau heeft namelijk ook invloed op individueel entrenchment. Sommige reduplicaties zullen dus kunnen verwijzen naar verschillende of dynamische prototypes, terwijl in andere gevallen de constructie al dermate entrenched is dat de betekenis als het ware vast ligt.

2.7 Kent het Nederlands dynamische selectie van prototypen?

Inmiddels is duidelijk dat de reduplicatie die in het Italiaans, Duits, Engels en Nederlands wordt aangetroffen van een bijzonder soort is. Deze contrastieve focusreduplicatie selecteert een specifieke betekenis, ofwel een specifiek exemplaar uit een categorie als betekenis van de reduplicatie, een prototype. Afhankelijk van de context wordt, in elk geval in het Engels telkens een ander exemplaar aangewezen als prototype. Het is echter onbekend of prototypes in het Nederlands dynamisch zijn, dus onderhevig aan verandering onder invloed van context (Harleman, 2007; Hoeksema, 2001; Kersten, 2014). Wanneer middels het hier gepresenteerde onderzoek dus kan worden aangetoond dat het veranderen van de context rondom een reduplicatie ervoor kan zorgen dat respondenten verschillende betekenissen toekennen aan eenzelfde reduplicatie, dan hebben we aangetoond dat de prototypes die reduplicatie in het Nederlands selecteert dynamisch zijn onder invloed van context. Om dit te bewerkstelligen is een experiment uitgevoerd. In het vervolg wordt verslag gedaan van de opzet, het verloop en de resultaten van dit experiment.

3 Experiment

In dit werkstuk wordt onderzocht of de prototypische betekenis die reduplicatie in het Nederlands oproept in sommige gevallen dynamisch is. Hiermee wordt voortgebouwd op de bevindingen van Kersten en Harleman die reeds hebben aangetoond dat in het Nederlands inderdaad sprake is van contrastieve focusreduplicatie (Harleman, 2007; Kersten, 2014). Er wordt gehoor gegeven aan het voorstel van Kersten om te onderzoeken of prototypes in het Nederlands dynamisch zijn. In dit onderzoek wordt uitgegaan van de theorieën van Song en Lee (2011) en Taylor (1995) over dynamiek van prototypes. De onderzoeksmethode wordt vormgegeven door de experimentopzet te inspireren op die van Kersten (2014) en hieraan een invloed van context toe te voegen gebaseerd op de theorie van Song en Lee (2011) en Taylor (1995).

3.3 Onderzoeksvraag en hypothese

Bij aanvang van het onderzoek is de volgende hoofdvraag gesteld, daarbij is de bijgaande hypothese geformuleerd:

Hoofdvraag:

Is de prototypische betekenis die contrastieve focusreduplicatie in het Nederlands oproept in sommige gevallen dynamisch onder invloed van context?

Hypothese:

De prototypische betekenis die contrastieve focusreduplicatie in het Nederlands oproept is, met name bij reduplicaties die weinig entrenched zijn, dynamisch onder invloed van context.

3.4 Methode

Pre-test

Om te achterhalen hoe moedertaalsprekers van het Nederlands de, uit het onderzoek van Kersten (2014) (31) afkomstige, gekozen reduplicaties zonder context zouden interpreteren is een pre-test uitgevoerd. Op basis van de resultaten uit de pre-test zijn de contexten voor gebruik in het online experiment vormgegeven. Aan zes respondenten, drie vrouwen en drie mannen allen moedertaalsprekers van het Nederlands, HBO of Universitair opgeleid, in de leeftijd van 20-25 jaar, zijn 8 reduplicaties voorgelegd. Deze reduplicaties zijn geselecteerd op basis van de door Kersten gegeven context. Hierbij is afgewogen welke contexten naar eigen oordeel ver gezocht waren en welke contexten natuurlijk overkwamen. Met natuurlijk wordt dan bedoeld dat de reduplicatie in de geschetste context ad-hoc in conversatie zou kunnen ontstaan. Er zijn vier reduplicaties gekozen die naar eigen oordeel minder vaak gehoord en dus minder entrenched zijn en vier reduplicaties die al redelijk entrenched zijn en dus ook vaker gehoord. Dit om het vermoeden te toetsen dat de minder geaccepteerde, minder entrenched, reduplicaties door de respondenten minder gemakkelijk geïnterpreteerd kunnen worden dan de geaccepteerde of entrenched reduplicaties. Daarnaast wordt op deze manier ook duidelijk of moedertaalsprekers van het Nederlands reduplicaties die zonder context worden gepresenteerd, kunnen voorzien van een betekenis. Ook werd aan de hand van de resultaten van de pre-test duidelijk in welke verschillende contexten de respondenten de reduplicaties konden gebruiken en of er overeenkomsten of

opvallende verschillen waren in interpretatie. In (31) zijn de gekozen reduplicaties overzichtelijk gepresenteerd gesorteerd op de mate waarin ze entrenched zijn.

(31)

Geaccepteerde/ entrenched reduplicaties	Minder geaccepteerde/ niet entrenched reduplicaties
baan-baan	selfie-selfie
meisje-meisje	gala-gala
thuis-thuis	fototoestel-fototoestel
vriend-vriend	krant-krant

De acht reduplicaties werden mondeling aan de respondenten gepresenteerd. Hierbij is telkens de intonatie van stijgend naar dalend gepresenteerd, dus als volgt: meisje-meisje, met de nadruk op het eerste woord van de reduplicatie. Dit is belangrijk in verband met de eerder besproken focus positie, die door klemtoon wordt aangewezen. Respondenten kregen de volgende instructie:

“Ik zal zo telkens een woord aan je voorleggen. Ik vraag je dan om de eerste betekenis die in je opkomt, de eerste uitleg die je me kan geven van het woord, te geven. Vervolgens vraag ik je een zin te maken met het woord in de gegeven betekenis. Er zijn geen goede of foute antwoorden, het gaat om jouw eerste intuïtie.”

De reduplicaties werden in vraagvorm gepresenteerd bijvoorbeeld: “Wat is een meisje-meisje?”. De respondent gaf dan een uitleg, daarop werd gevraagd: “Zou je daar een zin mee kunnen maken?”. Toen van alle acht de reduplicaties de eerste betekenis met een bijpassende zin was genoteerd werd de deelnemers gevraagd een tweede mogelijke betekenis met bijbehorende zin te geven. De instructie hierbij luidde als volgt:

“Nu vraag ik je dezelfde woorden nogmaals, probeer te bedenken wat ze voor jou nog meer kunnen betekenen en probeer er weer een zin mee te maken.”

Ook nu werden de reduplicaties in vraagvorm gepresenteerd bijvoorbeeld: “Wat zou een meisje-meisje nog meer kunnen zijn?”. De resultaten van deze pre-test worden verderop in de resultaatsectie besproken.

Online-experiment

Om de onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden is een online enquête uitgezet via Thesistools. Deze enquête werd verspreid door de link naar de enquête te delen via Facebook. Voor deze manier van delen werd gekozen om zoveel mogelijk respondenten te kunnen verzamelen en om te voorkomen dat de vragenlijst alleen door directe bekenden zou worden ingevuld die mogelijk al een positievere attitude hebben ten opzichte van reduplicatie, omdat ik met hen al over het onderwerp heb gesproken. De enquête is uiteindelijk door 124 personen van diverse leeftijden (maar vooral in de leeftijd tussen 18 & 35 jaar) ingevuld. De doelgroep bestond uit moedertaalsprekers van het Nederlands in de leeftijd van 15 tot en met 35 jaar. Voor deze groep is gekozen omdat reduplicatie vooral bij deze doelgroep voet aan de grond lijkt te hebben, zoals in het theoretisch kader is toegelicht. De respondenten werden willekeurig aan de verschillende condities toegewezen. Deze toewijzing gebeurde door te selecteren op leeftijd (Kersten, 2014, p. 15), respondenten

met een even leeftijd werden toegewezen aan conditie 1, respondenten met een oneven leeftijd werden toegewezen aan conditie 2. De verschillende groepen kregen dezelfde reduplicaties met gelijke antwoordmogelijkheden aangeboden, maar per conditie voorzien van verschillende context. In appendix A is de complete lijst van reduplicaties voorzien van de verschillende contexten gegeven, maar in (32) is een voorbeeld opgenomen ter illustratie.

(32) **Krant-krant**

Annelies mag graag op de hoogte blijven van het nieuws. Ook wanneer ze op reis is, wil ze graag op de hoogte blijven van wat er in Nederland gebeurt. Helaas is het aanbod van Nederlandse kranten op haar vakantieadres niet heel uitgebreid, maar voor één week kan ze wel toe met het lokale assortiment. Toch verzucht ze: "Ik verheug me nu al op de ochtend dat ik thuis de krant-krant weer kan lezen."

Wat bedoelt Annelies met de krant-krant?

A: Een papieren krant

B: *Een kwaliteitskrant*

Jongeren halen hun nieuws tegenwoordig overal vandaan, ze weten verschillende bronnen naast elkaar te leggen en vormen zich zo een beeld van wat er zoal aan de hand is in de wereld. Oma Gerrie is vol bewondering voor de kennis die haar kleinkinderen hebben van het nieuws. Ze verzucht: "Ze weten vaak precies wat er is gebeurd nog voordat ik de krant-krant goed en wel heb gezien."

Wat bedoelt Oma Gerrie met krant-krant?

A: *Een papieren krant*

B: Een kwaliteitskrant

Respondenten dienden een passende betekenis te selecteren uit de twee gegeven mogelijkheden. Deze gegeven mogelijkheden waren, zoals gezegd, voor beide groepen gelijk. Door middel van de context wordt in de ene conditie aangestuurd op de ene betekenis, terwijl bij de andere context werd verwacht dat deelnemers voor de andere betekenis zouden kiezen. Nadat de respondenten voor alle negen reduplicaties hun keuze hadden gemaakt kregen ze nog enkele vragen over hun persoonsgegevens en over hun ervaring met de taak. De respondenten kregen twee vragen voorgelegd over de contexten of verhaaltjes die hen werden gepresenteerd. Ze kregen de vraag om de begrijpelijkheid en het keuzegemak in het algemeen te beoordelen op een vijfpunts-Likertschaal. Dit werd gedaan door op de schaal aan te geven in hoeverre deelnemers het eens waren met de volgende stellingen:

- De verhaaltjes waren over het algemeen goed te begrijpen.
- Meestal kon ik gemakkelijk een keuze maken.

Door een score van 1 toe te kennen gaven deelnemers aan dat ze het met de stelling oneens waren, een score van 5 betekende eens met de stelling.

4 Resultaten

4.1 Resultaten pre-test

Hoewel de respondenten onafhankelijk van elkaar werden geïnterviewd en niet op de hoogte waren van elkaars antwoorden, vertoonden hun interpretaties van de reduplicaties opvallende overeenkomsten. Hieronder wordt per reduplicatie besproken welke mogelijke betekenissen met bijbehorende context respondenten over het algemeen gaven. Aan de hand van deze bevindingen zijn de contexten en antwoordmogelijkheden voor het online onderzoek vormgegeven.

Baan-baan

Opvallend is dat alle respondenten baan-baan in eerste instantie in verband brengen met een baan die in contrast lijkt te staan met een bijbaan. Er wordt gerefereerd aan het feit dat een baan-baan serieus is, fulltime, hard werken, op kantoor en misschien is het werk of de baan zelfs saai. Het hoofddoel is vooral geld verdienen. Slechts één respondent associeert baan-baan met een droombaan. Het blijkt beduidend moeilijker om voor deze reduplicatie een tweede betekenis te vinden, één respondent weet geen tweede betekenis te bedenken en twee anderen geven een antwoord dat erg vergezocht en onverwacht is. Er lijkt dus één redelijk universeel prototype baan te zijn waarnaar met baan-baan verwezen kan worden. Deze prototype betekenis lijkt al zodanig ingeburgerd of entrenched dat het geven van een andere betekenis een lastige opgave is.

Meisje-meisje

In eerste instantie brengen alle respondenten de reduplicatie meisje-meisje in verband met een stereotype vrouwelijk meisje dat, zoals respondent 4 het verwoordt, “[...] kenmerken vertoont die in de samenleving van een meisje worden verwacht.”. De andere respondenten noemen enkele van deze stereotype kenmerken. Een meisje-meisje is dus een meisje dat op een prototypische manier vrouwelijk is en bijbehorend gedrag en voorkeuren vertoont. Wederom is het voor respondenten lastig een tweede mogelijke betekenis te geven. De antwoorden lopen uiteen, slechts twee respondenten geven dezelfde mogelijke tweede betekenis, namelijk een jong meisje. Meisje-meisje verwijst dus in sterke mate naar een prototype vrouwelijk meisje. Een andere mogelijke prototypische betekenis zou betrekking kunnen hebben op de leeftijd, waarbij een meisje logisch gezien jonger is dan een vrouw. Meisje-meisje zou dan de jonge leeftijd van een persoon van het vrouwelijk geslacht benadrukken en daarmee verwijzen naar het prototype van een jong meisje.

Thuis-thuis

Thuis-thuis wordt door alle respondenten ofwel geassocieerd met het ouderlijk huis, het huis waar je bent opgegroeid, of het huis waar je ouders wonen. Ofwel wordt het geassocieerd met een eigen huis, een eigen plek. Ook kan de mate waarin iemand zich ergens thuis voelt bepalen of naar die plek wordt verwezen met thuis, of met thuis-thuis, waarbij men zich op de laatste plek het meest zou thuis voelen. Met thuis-thuis kan dus vooral een verschil worden aangeduid tussen het eigen huis van een spreker en het geboortehuis/ouderlijk huis/huis waar de ouders van de spreker wonen, waarbij thuis-thuis dan verwijst naar het ouderlijk huis. In andere omstandigheden kan thuis-thuis juist naar de eigen woning verwijzen bijvoorbeeld wanneer er een verschil is in de mate waarin iemand

zich op een bepaalde plek thuis voelt of wanneer een verschil wordt gemaakt in permanente en tijdelijke thuisplaats.

Vriend-vriend

Voor de meeste respondenten kan door middel van de reduplicatie vriend-vriend een contrast worden gemaakt tussen gewone vrienden en een vriend met wie de spreker een romantische relatie heeft. Iemand met wie de spreker een gewone vriendschappelijke relatie heeft is dan een vriend, zijn of haar geliefde is dan een vriend-vriend. Ook kan vriend-vriend gebruikt worden om de hechtheid of bijzonderheid van een vriendschappelijke relatie aan te duiden. Gewone vrienden worden wederom aangeduid als vriend, degenen met wie de spreker een bijzondere of zeer hechte vriendschappelijke relatie heeft worden aangeduid als vriend-vriend. De eerste associatie van de meeste respondenten gaat wel richting de romantische relatie, wat erop duidt dat dit prototype waarschijnlijk de voorkeur heeft boven het prototype beste of heel goede vriend.

Selfie-selfie

Hier zien we dat respondenten drie prototypen voorstellen. De prototypische selfie waarop één persoon, die ook de maker van de foto is, staat afgebeeld zonder overbodige elementen en mogelijk in een pose die typisch is voor een selfie (bijvoorbeeld met een duckface). Een selfie die heel erg goed van kwaliteit is, of die voldoet aan de kenmerken en eisen die gelden voor een prototypische selfie (bijvoorbeeld: alleen de maker is zichtbaar, de maker neemt een goede selfie-pose aan, de kwaliteit van de foto is goed). Deze mogelijke betekenis overlapt met de eerste. Als derde betekenis van selfie-selfie wordt gegeven: een foto van een selfie, of een selfie die je maakt terwijl je een selfie maakt. Het feit dat respondenten zo creatief omgaan met de betekenis van deze reduplicatie zou te maken kunnen hebben met het feit dat deze reduplicatie nieuw of minder ingeburgerd is. Dit zou kunnen verklaren waarom respondent 3 veel moeite heeft de reduplicatie te accepteren. Ook het feit dat respondent 5 in de gevraagde zin selfies-selfies als meervoud gebruikt wijst erop dat dit nieuwe woord zich nog niet volgens de morfologische regels gedraagt (Booij & van Santen, 1998). We zouden namelijk selfie-selfies als meervoud verwachten. Zoals ook schoolmeisjes en niet scholmeisjes.

Samenvattend kunnen we twee prototypes extraheren waarnaar selfie-selfie kan verwijzen. Het prototype selfie op een schaal van kwaliteit en een prototype selfie op een schaal van het aantal personen dat zichtbaar is op de selfie. Helaas bestaat tussen deze prototypes enige overlap, wat samen met de twijfelachtige acceptatie van de reduplicatie voor bemoeilijking van de interpretatie zou kunnen zorgen.

Gala-gala

Gala-gala verwijst volgens de respondenten naar een heel chique gala. Een feest dat niet alleen als thema gala heeft, maar waarbij het thema ook doorgevoerd is in aankleding en dresscode. Het feest is chique, bijna zoals een bal of een gala waarbij alleen beroemdheden aanwezig mogen zijn. Er wordt niet zomaar een gala bedoeld maar een gala-gala. Dit zorgt ervoor dat het lastig is het prototype te duiden waarnaar gala-gala verwijst, omdat er altijd een contrast gemaakt moet worden tussen verschillende soorten gala's. Respondenten hebben daarom waarschijnlijk ook veel moeite met het verzinnen van alternatieve mogelijke betekenissen. Ook zit in de tweede betekenissen die gegeven worden beduidend minder samenhang dan in de eerste associaties. Voor deze reduplicatie zijn, voor gebruik in de

uiteindelijke enquête, ook lastiger sterk verschillende contexten te vormen die naar duidelijk andere betekenissen sturen.

Fototoestel-fototoestel

Het is duidelijk dat de meeste respondenten een spiegelreflexcamera de meest prototypische vorm van een fototoestel vinden. Enerzijds maakt deze kwalitatief goede foto's, anderzijds is de belangrijkste functie van zo'n apparaat het maken van foto's. Hiermee staat dit type camera op twee manieren in contrast met andere apparaten waarmee foto's gemaakt kunnen worden. De kwaliteit van het apparaat en de gemaakte foto's is een belangrijke factor alsook de primaire functie van het apparaat, namelijk het maken van foto's. Hoewel de twee factoren samenhangen zijn wel twee contrasterende schalen te vormen waarbij fototoestel-fototoestel naar het prototype verwijst. Het fototoestel-fototoestel dat puur bedoeld is om foto's mee te maken en het fototoestel-fototoestel dat bedoeld is om kwalitatief heel goede foto's mee te maken. In enkele gevallen noemden respondenten de camera met fotorolletje als fototoestel-fototoestel.

Krant-krant

Van deze reduplicatie tot slot, stellen de respondenten twee mogelijke betekenissen voor. De eerste mogelijke betekenis, die de meeste respondenten ook als eerste noemen, is een kwaliteitskrant met daarin goede artikelen en een objectieve weergave van het nieuws. De tweede betekenis geeft het onderscheid weer tussen digitale kranten en kranten van papier. De krant-krant is dan de papieren krant.

4.2 Resultaten online-enquête

Respondenten

De enquête is door 109 mensen volledig ingevuld, dat wil zeggen dat ze alle vragen hebben beantwoord, alle benodigde persoonlijke informatie hebben gegeven en de enquête uiteindelijk hebben ingestuurd. Via selectie op leeftijd werden 65 respondenten ingedeeld in conditie 1 en 44 in conditie 2. De selectie vond plaats op basis van de eerste vraag in de enquête: "Is uw leeftijd een even of een oneven getal?". Van de totale groep deelnemers was 60% tussen de 20 en 22 jaar oud. De groep deelnemers bestond voor 75% uit vrouwen, 23% van de deelnemers was man en slechts 2 deelnemers (2%) gaven aan zich niet met een specifiek geslacht te identificeren. Vrijwel alle deelnemers, 107 om precies te zijn, gaven aan dat Nederlands hun moedertaal was. De meeste respondenten gaven aan een VWO, HBO of Universitaire opleiding te hebben genoten, slechts 7 van hen volgden een VMBO, HAVO of MBO opleiding. De kenmerken van de respondenten verschilden niet significant tussen de groepen. Zie appendix B voor een meer gedetailleerd overzicht van de respondentenkenmerken en een vergelijking van de respondenten per groep.

Contexten

In de enquête werden aan de respondenten de volgende items voorzien van context (zoals in voorbeeld (32)) en de bijbehorende keuzemogelijkheden gepresenteerd:

(33) *Baan-baan:*

- Een kantoorbaan/ - Een vaste baan

Meisje-meisje:

- Een erg vrouwelijk meisje/ - Een erg kinderlijk meisje

Thuis- thuis

- Zijn/haar studentenhuus/ - Het huis van zijn/haar ouders

Vriend-vriend

- Iemand met wie ze een heel hechte vriendschappelijke relatie heeft/ - Iemand met wie ze een romantische relatie heeft

Selfie-selfie

- Een selfie waarop alleen de maker zichtbaar is/ - Een heel goed gelukte selfie

Gala-gala

- Een heel chique gala/ - Een benefietgala

Fototoestel-fototoestel

- Een professionele spiegelreflexcamera/ - Een camera die puur bedoeld is om foto's mee te maken

Krant-krant

- Een kwaliteitskrant/ - Een papieren krant

Nieuw-nieuw

- Kort geleden geproduceerd/ - Kort geleden gekocht

N.B. In appendix A is de complete lijst van reduplicaties voorzien van de verschillende contexten gegeven.

Aan het eind van de enquête zijn aan de respondenten twee vragen voorgelegd over de contexten of verhaaltjes die hen werden gepresenteerd. In beide condities werden de contexten gelijk beoordeeld op begrijpelijkheid en keuzegemak. In appendix B is een uitgebreidere analyse van de beoordeling van de contexten te vinden.

Interpretatie van reduplicaties

Middels de online-enquête zijn aan de respondenten negen verschillende reduplicaties voorzien van verschillende contexten voorgelegd. De respondenten in conditie 1 kregen dezelfde mogelijke betekenissen te zien als de respondenten in conditie 2, maar andere contexten. Er werd verwacht dat ze op basis van de context afhankelijk van de conditie voor verschillende betekenissen zouden kiezen. De vraag is nu dus of de respondenten aan deze verwachting hebben voldaan: hebben ze inderdaad voor de bij de context verwachte betekenis van de reduplicatie gekozen? In de onderstaande tabel is te zien of de respondenten inderdaad de verwachte betekenis hebben gekozen. In de rijen zijn de condities weergegeven in de kolommen de verwachte antwoorden. Als de context in de condities dus geheel sturend zou zijn op de betekeniskeuze door de respondenten zouden we verwachten dat respondenten consequent het antwoord kiezen dat bij de geboden context past. De resultaten zouden er dan uitzien zoals in (34). In (35) zijn de daadwerkelijke resultaten weergegeven. Bij interpretatie moet vooral worden gelet op de frequenties in de cellen A en D, omdat hierin te zien is hoeveel respondenten de verwachte keuze hebben gemaakt.

(34)

Tabel 1

Voorbeeld Tabel Frequentie Verwachte en Niet Verwachte Antwoorden per Conditie per Reduplicatie.

	Conditie 1 (N=65)	Conditie 2 (N=44)
<i>Voorbeeld-voorbeeld</i>	Daadwerkelijke keuze Frequentie (%)	Daadwerkelijke keuze Frequentie (%)
Verwacht conditie 1 (Goed voorbeeld)	65(100)	0(0)
Verwacht conditie 2 (Uitgebreid voorbeeld)	0(0)	44(100)

(35)

Tabel 2

Frequentie Verwachte en Niet Verwachte Antwoorden per Conditie voor Elke Reduplicatie.

	Conditie 1 (N=65)	Conditie 2 (N=44)
<i>Baan-baan</i>	Daadwerkelijke keuze Frequentie (%)	Daadwerkelijke keuze Frequentie (%)
Verwacht conditie 1 (Een kantoorbaan)	48 (73.8)	2 (4.5)
Verwacht conditie 2 (Een vaste baan)	17 (26.2)	42 (95.5)
<i>Meisje-meisje</i>	Daadwerkelijke keuze Frequentie (%)	Daadwerkelijke keuze Frequentie (%)
Verwacht conditie 1 (Een erg kinderlijk meisje)	10 (15.4)	4 (9.1)
Verwacht conditie 2 (Een erg vrouwelijk meisje)	55 (84.6)	40 (90.9)
<i>Thuis-thuis</i>	Daadwerkelijke keuze Frequentie (%)	Daadwerkelijke keuze Frequentie (%)
Verwacht conditie 1 (Het huis van zijn/haar ouders)	65 (100)	25 (56.8)
Verwacht conditie 2 (Zijn/ haar studentenhuis)	0 (0)	19 (43.2)
<i>Vriend-vriend</i>	Daadwerkelijke keuze Frequentie (%)	Daadwerkelijke keuze Frequentie (%)
Verwacht conditie 1 (Hechte vriendschappelijke relatie)	42 (64.6)	7 (15.9)
Verwacht conditie 2 (Romantische relatie)	23 (35.4)	37 (84.1)
<i>Selfie-selfie</i>	Daadwerkelijke keuze Frequentie (%)	Daadwerkelijke keuze Frequentie (%)
Verwacht conditie 1 (Selfie waarop alleen de maker zichtbaar is)	50 (76.9)	35 (79.5)
Verwacht conditie 2 (Een heel goed gelukke selfie)	15 (23.1)	9 (20.5)
<i>Gala-gala</i>	Daadwerkelijke keuze Frequentie (%)	Daadwerkelijke keuze Frequentie (%)
Verwacht conditie 1 (Een heel chique gala)	65 (100)	40 (90.9)
Verwacht conditie 2 (Een benefietgala)	0 (0)	4 (9.1)

	Conditie 1 (N=65)	Conditie 2 (N=44)
<i>Fototoestel-fototoestel</i>	Daadwerkelijke keuze Frequentie (%)	Daadwerkelijke keuze Frequentie (%)
Verwacht conditie 1 (Spiegelreflexcamera)	57 (87.7)	9 (20.5)
Verwacht conditie 2 (Camera puur om foto's mee te maken)	8 (12.3)	35 (79.5)
<i>Krant-krant</i>	Daadwerkelijke keuze Frequentie (%)	Daadwerkelijke keuze Frequentie (%)
Verwacht conditie 1 (Een kwaliteitskrant)	56 (86.2)	3 (6.8)
Verwacht conditie 2 (Een papieren krant)	9 (13.8)	41 (93.2)
<i>Nieuw-nieuw</i>	Daadwerkelijke keuze Frequentie (%)	Daadwerkelijke keuze Frequentie (%)
Verwacht conditie 1 (Kort geleden geproduceerd)	46 (70.8)	19 (43.2)
Verwacht conditie 2 (Kort geleden gekocht)	19 (29.2)	25 (56.8)

In de tabel in (36) is voor elke reduplicatie weergegeven of deze een dynamische prototypische betekenis oproept, ofwel of deze onder invloed van context verschillend geïnterpreteerd wordt, of niet.

(36)

Tabel 3

Interpretatie per Reduplicatie, Dynamisch Onder Invloed van Context of Niet?

Reduplicatie	Contextgevoelig	Significant
Baan-baan	✓	✓
Meisje-meisje	✗	✗
Thuis-thuis	✗	✓
Vriend-vriend	✓	✓
Selfie-selfie	✗	✗
Gala-gala	✗	✓
Fototoestel-fototoestel	✓	✓
Krant-krant	✓	✓
Nieuw-nieuw	✓	✓

In woorden betekenen de bovenstaande resultaten in de tabellen 2 en 3 het volgende: De interpretatie van de reduplicaties baan-baan, vriend-vriend, fototoestel-fototoestel, krant-krant en nieuw-nieuw is contextafhankelijk. Dat wil zeggen dat respondenten een betekenis

kiezen die in samenhang met de specifieke context die ze te zien kregen het gepaste prototype selecteert. Het prototype waarnaar middels deze reduplicaties verwezen wordt is dus dynamisch. De reduplicaties meisje-meisje, thuis-thuis, selfie-selfie en gala-gala worden ongeacht de context die ze te zien kregen door de het merendeel van de respondenten op één manier geïnterpreteerd. Meisje-meisje wordt geïnterpreteerd als een erg vrouwelijk meisje, thuis-thuis als het huis van zijn of haar ouders, een selfie-selfie wordt geïnterpreteerd als een selfie waarop alleen de maker zichtbaar is en een gala-gala tot slot wordt gezien als een heel chique gala. De prototypes waarnaar middels deze reduplicaties wordt verwezen zijn dus niet dynamisch. Het feit dat de resultaten voor meisje-meisje en selfie-selfie niet significant zijn duidt op twijfel onder de respondenten, de verschillen in cijfers zijn namelijk wel groot genoeg om niet van toevalsfluctuatie te hoeven spreken. Overige resultaten zijn wel significant.

5 Discussie

5.1 Antwoord op hoofdvraag

Zoals verwacht kan de interpretatie van reduplicaties onder invloed van context verschillen. We hebben gezien dat vijf van de negen reduplicaties die in de enquête waren opgenomen een dynamisch prototype selecteerden. Afhankelijk van de context die aan de respondenten werd gepresenteerd kozen zij voor verschillende betekenissen van de reduplicatie. De context blijkt echter niet in alle gevallen even sterk sturend te zijn op de interpretatie. Enkele reduplicaties hebben kenmerken die de invloed van context als het ware opheffen. Deze reduplicaties met hun specifieke kenmerken worden nu kort besproken.

Meisje-meisje

De respondenten in de pre-test hadden grote moeite om een andere betekenis dan 'een vrouwelijk meisje' voor deze reduplicatie te verzinnen. Twee van hen gaven onafhankelijk van elkaar aan dat 'een jong meisje' een andere mogelijke betekenis was. Uit de enquête is echter gebleken dat deze reduplicatie al zodanig entrenched is dat de enige geaccepteerde betekenis van meisje-meisje er een is die de nadruk legt op de vrouwelijkheid van het meisje in kwestie. Dit effect is zelfs zo sterk dat sturing door middel van context nauwelijks nog mogelijk is. De prototypische betekenis van deze reduplicatie is dus niet dynamisch onder invloed van context.

Thuis-thuis

Alle respondenten hebben in conditie 1 voor de verwachte betekenis gekozen, dat wil zeggen dat ze de reduplicatie thuis-thuis in deze context unaniem hebben geïnterpreteerd als 'Het huis van zijn ouders'. In conditie twee heeft een kleine meerderheid van de respondenten ook voor die interpretatie gekozen, terwijl werd verwacht dat ze zouden kiezen voor de betekenis 'Haar studentenhuus'. Slechts 19 van de 44 respondenten in conditie 2 hebben deze verwachte keuze gemaakt. De reduplicatie thuis-thuis is dus minder context gevoelig dan verwacht. De betekenis van thuis-thuis als 'Het huis van zijn/haar ouders' lijkt entrenched. Dit komt overeen met de resultaten van de pre-test waarin de meeste respondenten 'het huis van ouders' als eerste interpretatie van thuis-thuis gaven.

Selfie-selfie

De antwoorden van de deelnemers aan de pre-test liepen voor deze reduplicatie sterk uiteen. Ze hadden grote moeite een betekenis voor de verdubbelde vorm van selfie te verzinnen. Ook uit de online enquête blijkt dat de betekenis van deze reduplicatie weinig dynamisch is onder invloed van context. Dit is wellicht te wijten aan het feit dat het woord selfie op zichzelf al een zeer specifieke betekenis heeft. Die betekenis is zodanig entrenched dat alleen deze bij een taalgebruiker opkomt op het moment dat hij met het woord, in dubbele dan wel in enkele vorm, wordt geconfronteerd. Door middel van reduplicatie kan dus alleen worden gefocust op het meest kenmerkende aspect van een selfie, namelijk het feit dat de maker hierop te zien is. Over de kwaliteit kan middels verdubbeling van het woord niets worden gezegd. Het betreft hier dus een invloed van entrenchment van de betekenis van het enkele woord en niet zoals in de andere gevallen entrenchment van de reduplicatie in combinatie met een vaste betekenis.

Gala-gala

Uit de pre-test kwam de betekenis 'een heel chique gala' erg sterk naar voren, vrijwel alle respondenten gaven dit als eerste betekenis die in hen opkwam. Het geven van een tweede betekenis bleek erg moeilijk, de antwoorden van de deelnemers liepen dan ook erg sterk uiteen. Uit de online enquête bleek vervolgens dat de betekenis 'een benefietgala' door de respondenten niet als mogelijke interpretatie van de reduplicatie werd geaccepteerd. Ook de betekenis van gala is zodanig entrenched dat alleen de betekenis van een chic feest nog mogelijk is, de reduplicatie duidt dan als het ware de overtreffende trap hiervan aan. De prototypische betekenis van deze reduplicatie is niet dynamisch onder invloed van context.

Middels dit onderzoek is dus aangetoond dat het Nederlands, zoals het Engels en het Duits, dynamische prototypes kent. Verder onderzoek is vereist om meer inzicht te verkrijgen in de invloed van specifieke kenmerken van de reduplicaties zelf, zoals entrenchment van de reduplicatie in combinatie met een vaste betekenis of entrenchment van de betekenis van een woord in de enkele vorm, die een rol spelen bij het bepalen van de dynamiek van hun prototypische betekenis. Ook de manier waarop de context is aangeboden kan van invloed zijn geweest. In het vervolg worden enkele mogelijke verklaringen geopperd voor de gevonden verschillen.

5.2 Verschillen verklaard

Entrenchment en dynamiek van het prototype

Uit het onderzoek lijkt te kunnen worden geconcludeerd dat de mate van entrenchment een zekere invloed heeft op de dynamiek van de prototypische betekenis. In beide categorieën reduplicaties blijkt de interpretatie in twee van de vier gevallen niet door context gestuurd te kunnen worden. De indeling in verschillende categorieën van entrenchment is echter niet zorgvuldig genoeg gebeurd om hierover harde uitspraken te kunnen doen. Op dit gebied is meer onderzoek vereist. Er moet op specifiekere wijze beargumenteerd worden welke reduplicaties wel en welke niet entrenched zijn. Hiervoor zou bijvoorbeeld de gebruiksfrequentie van reduplicaties in kaart gebracht moeten worden, zodat deze als criterium gebruikt kan worden. Ook zouden uitgebreidere pre-tests vereist zijn om preciezer te kunnen bepalen in welke mate reduplicaties door moedertaalsprekers worden geaccepteerd.

Mate van sturing middels context

De verwachting dat context in hoge mate sturend zou zijn op de interpretatie van reduplicaties van zelfstandig naamwoorden is niet uitgekomen. De mate waarin context sturend is blijkt geheel afhankelijk van specifieke kenmerken van de reduplicatie in kwestie. Onder andere entrenchment speelt hierbij een belangrijke rol. Ook de betekenis van het woord in enkele vorm is hierin een belangrijke factor. Daarnaast kunnen de situatieschetsen of verhaaltjes waarin de context wordt gegeven bepalend zijn geweest voor de mate van sturing. Meer onderzoek is vereist naar specifieke kenmerken van deze woorden, contexten en reduplicaties die contextafhankelijkheid kunnen beïnvloeden of voorspellen.

Interpretatie van reduplicaties zonder context

Uit de pre-test is gebleken dat respondenten goed in staat zijn reduplicaties zonder context van interpretatie en uitleg te voorzien. Entrenchment van het prototype blijkt hierbij een grote invloed te hebben op het gemak waarmee dit gebeurt. Wanneer het prototype dat focust op een bepaald aspect entrenched is, associëren deelnemers de reduplicatie in eerste instantie vrijwel allemaal met dat aspect. Het geven van een andere betekenis is dan vaak moeilijk, of zelfs onmogelijk. Bij reduplicaties waarbij het prototype op meerdere aspecten kan focussen, zoals bij vriend en bij krant, komen zowel de eerste als de tweede interpretaties van respondenten sterk overeen. In deze gevallen lijken twee of meer prototypes entrenched. Welk prototype wordt opgeroepen is dan afhankelijk van de context, zo blijkt ook uit de online enquête. Om meer inzicht te krijgen in de interpretatie van reduplicaties die niet van context zijn voorzien is het interessant het onderzoek van Finkbeiner (2014) voor het Nederlands te herhalen.

Hedges en reduplicaties

Reduplicaties kunnen dus afhankelijk van de context waarin ze worden gepresenteerd verschillende leden van een categorie als prototype selecteren. Een krant-krant is een papieren krant wanneer de context een onderscheid tussen digitale en papieren dragers presenteert. Wanneer de context echter focust op de inhoudelijke kwaliteit van verschillende kranten dan wordt een kwaliteitskrant als het NRC, de Volkskrant etc. als prototype krant geselecteerd. Er is dus sprake van een ordening binnen een categorie die onder invloed van context kan veranderen. De context bepaalt als het ware welk lid van de categorie naar boven wordt geschoven als prototype. Woorden als *echt* en *gewoon*, zogenaamde hedges, hebben dezelfde werking op de ordening van categorieën (Vanden Eynde, 2003, p. 427). Ook Lakoff (1973) spreekt van zodanig gebruik van *echt* en *gewoon* in het Nederlands en laat voor het Engels verscheidene hedges als *sort of* en *par excellence* de revue passeren. Het gebruik van *echt* en *gewoon* door Nederlanders in verband met soorten thee kan een en ander verduidelijken. English breakfast thee, of thee die puur gemaakt is van theebladeren, wordt door Nederlanders vaak aangeduid als echte of gewone thee. Wanneer we iemand een doos met thee presenteren zullen we deze gewone thee contrasteren met groene thee, bosvruchten thee enzovoort. De gewone thee is het prototype thee, alle andere soorten thee zijn variaties hierop. In een context waarbij echter een keuze wordt gepresenteerd tussen een kop warme thee of een glas ijsthee kunnen we ons voorstellen dat *echt* en *gewoon* een ander prototype selecteren. Gewone of echte thee in contrast met ijsthee wijst dan op een kop warme thee ongeacht welke soort thee het betreft (Vanden Eynde, 2003). De geteste reduplicaties hebben eenzelfde contextafhankelijke selectieve functie als de genoemde hedges. Ze selecteren een, bij de

context passend, prototype uit de woorden die behoren tot een bepaalde categorie. De context bepaalt welke features van de woorden doorslaggevend zijn bij de selectie. Vervanging van de reduplicaties in de verschillende contexten door de enkele woorden voorzien van de hedges *echt* en *gewoon* zouden dus dezelfde onderzoeksresultaten moeten opleveren. Dit gezien het feit dat beide verschijnselen selectie van een prototype, dat past bij de gegeven context, uitlokken. Een dergelijke herhaling van het onderzoek kan meer inzicht bieden in de ordening van de onderzochte categorieën. Ook zou het een verklaring kunnen bieden voor de gevonden verschillen tussen de reduplicaties. Het is immers aannemelijk dat een echt of gewoon meisje altijd een erg vrouwelijk meisje is en nooit een jong meisje kan aanduiden. Er zou dan maar een prototype meisje geselecteerd kunnen worden ongeacht de context. Dit zou samen kunnen hangen met het eerder besproken effect van entrenchment. Voor andere categorieën kunnen we ons voorstellen dat *echt* en *gewoon*, zoals de reduplicaties afhankelijk van de context, andere prototypen selecteren. Het eerder genoemde voorbeeld van krant is hierbij een goede illustratie. Een echte krant zou dan een kwaliteitskrant kunnen zijn en een gewone kant zou dan wijzen op een papieren krant. Deze invalshoek waarbij de werking van reduplicaties wordt vergeleken met de werking van hedges is zeer interessant voor vervolgonderzoek naar dit onderwerp. Het kan ons nog meer inzicht bieden in de interne ordening van categorieën onder invloed van context.

5.3 Kritische reflectie eigen onderzoek

Selectie van reduplicaties

In dit onderzoek zijn reduplicaties gebruikt die door Kersten (2014) al waren getest. Uit zijn onderzoek was gebleken dat aan de reduplicaties door proefpersonen een prototypische betekenis werd toegekend. De selectie van acht reduplicaties uit de lijst van Kersten is willekeurig gebeurd, alsmede de onderverdeling van de reduplicaties in bekende of geaccepteerde en minder bekende of minder geaccepteerde (entrenched) exemplaren. Bij deze laatstgenoemde selectie ben ik vooral afgegaan op mijn eigen observaties en de contexten waarin de reduplicaties waren ingebed. Bij herhaling van dit onderzoek zou het goed zijn om hierin beter gemotiveerde en door onderzoek onderbouwde keuzes te maken. Zo zou bijvoorbeeld corpusonderzoek gedaan kunnen worden om de gebruiksfrequentie van de te gebruiken reduplicaties te bepalen, zodat een onderbouwd onderscheid gemaakt kan worden in veel en weinig voorkomende exemplaren. Hiermee moet rekening worden gehouden in verband met de besproken invloed van entrenchment op de dynamiek van de prototypische betekenis.

N.B. Pas na de pre-test is besloten om de reduplicatie *nieuw-nieuw* in het online experiment toe te voegen. Deze is dus niet van tevoren getest. De verschillende contexten zijn dan ook op basis van eigen inzicht verzonnen. Dit zou invloed kunnen hebben op de resultaten van de online enquête, doordat respondenten de contexten misschien niet accepteren. Ook een dergelijk resultaat zou interessant zijn, omdat het inzicht biedt in kenmerken die de contexten bij de reduplicaties moeten hebben om voor respondenten acceptabel te zijn.

Pre-test

Voor het uitvoeren van de pre-test is gebruik gemaakt van een kleine zich aandienende steekproef bestaande uit huisgenoten die toevallig thuis waren en vrienden die bereid waren een kwartiertje mee te werken aan het onderzoek. Om een indruk te krijgen van de manier waarop de gekozen reduplicaties zonder context werden geïnterpreteerd was dit genoeg. Echter omwille van generaliseerbaarheid is, bij herhaling van dit onderzoek, een grotere willekeurige steekproef gewenst. Bij uitbreiding van deze pre-test zou het ook zinvol zijn de antwoorden in detail te analyseren om erachter te komen wat voor concepten precies kunnen worden aangeduid door middel van reduplicaties. Ook is het interessant om in meer detail te bekijken welke eigenschappen van reduplicaties voorspellers zijn voor het aantal mogelijke betekenissen dat eraan toegekend kan worden. Daarnaast was ik als onderzoeker tevens de proefleider tijdens deze pre-test. De invloed van mij als onderzoeker op de proefpersonen zou de uitslag beïnvloed kunnen hebben. Zo zou er sprake kunnen zijn van het Kluger-Hans effect. Ook is het mogelijk dat de intonatie waarmee de reduplicaties zijn uitgesproken, hoewel getracht is deze telkens gelijk te houden, van invloed is geweest op de interpretatie door respondenten. Tot slot zou het kunnen dat de deelnemers, omdat ze dichtbij mij staan en ik hen natuurlijk een en ander over mijn onderzoek heb verteld, een positievere attitude hebben jegens reduplicaties, dan de gemiddelde moedertaalspreker van het Nederlands.

Contexten online enquête

De contexten voor de online enquête zijn gebaseerd op de uitkomsten van de pre-test. De gekozen betekenissen zijn volgens de moedertaalsprekers die hieraan hebben deelgenomen dus allemaal mogelijk. Er is echter niet getest of de contexten daadwerkelijk precies hetzelfde zijn en de verwachte betekenissen dus in gelijke mate oproepen. Dat wil zeggen dat onduidelijk is of de uitkomst van de online enquête wellicht beïnvloed is door ongewenste verschillen tussen de contexten. Voor een groot deel is een ongewenst effect al ondervangen door de uitslag van de pre-test als uitgangspunt te nemen. Bij vervolgonderzoek zou het echter zinvol kunnen zijn de contexten uitvoeriger op vergelijkbaarheid te testen. Door dit onderzoek is namelijk gebleken dat sommige reduplicaties inderdaad anders geïnterpreteerd worden, afhankelijk van de context waarin ze worden gepresenteerd. Het is echter niet goed te achterhalen of dit aan de contexten of aan de reduplicaties zelf ligt. Om dit te achterhalen is vervolgonderzoek nodig.

Verspreiding online enquête

De link naar de online vragenlijst is verspreid via mijn persoonlijke Facebookpagina, via de Facebookpagina van de studievereniging voor taalwetenschap en onder studenten taal en cultuurstudies. De meeste respondenten hebben via hun studie dus vaak te maken gehad met taalwetenschap en taalwetenschappelijke onderzoeken. Ook was het overgrote deel van de respondenten hoogopgeleid, vooral Universitair geschoold. Dit komt de representativiteit van de resultaten niet ten goede. Er kan niet gesproken worden van een steekproef uit de gehele populatie moedertaalsprekers van het Nederlands. De studie moet dan ook gezien worden als een verkennende studie. Herhaling van het onderzoek met een grotere meer diverse steekproef zal meer algemeen geldende resultaten opleveren.

Conditie online enquête

De verdeling van respondenten over de twee condities is willekeurig gebeurd door te selecteren op leeftijd. Deelnemers met een even leeftijd werden aan conditie 1 toegewezen, deelnemers met een oneven leeftijd werden aan conditie 2 toegewezen. Helaas bleken veel deelnemers aan conditie 2 de enquête niet geheel te hebben ingevuld, waardoor hun antwoorden niet bruikbaar waren. Ook waren er sowieso minder respondenten met een oneven leeftijd. Hierdoor waren er in conditie 1 meer deelnemers dan in conditie 2. Dit verschil is uit de resultaten weg gefilterd door gebruik te maken van statistiek. Toch zou bij herhaling van het onderzoek een gelijke verdeling van proefpersonen over de condities gewenst zijn. Dit kan wellicht worden bewerkstelligd door proefpersonen op een andere manier over de condities te verdelen. Mogelijkheden hierin zijn echter afhankelijk van de gebruikte enquête tool.

5.4 Aanbevelingen voor vervolgonderzoek

In het bovenstaande zijn al enkele suggesties voor verbetering of vervolg van dit onderzoek gedaan, onder andere het uitbreiden van de pre-test en het gebruik van uitgebreider geteste reduplicaties. Om meer te weten te komen over de mate waarin context door respondenten als sturend wordt ervaren zou het gebruik van Likert-schalen in plaats van meerkeuzevragen in het onderzoek interessant zijn. Deelnemers zou dan worden gevraagd om op zo'n schaal aan te geven in hoeverre ze een gegeven betekenis bij een reduplicatie in combinatie met een bepaalde context acceptabel vinden. Aan de ene kant kunnen ze dan, wanneer ze twee of meer betekenissen voorgelegd krijgen, aangeven of er überhaupt meerdere betekenissen mogelijk zijn. Aan de andere kant kunnen ze per betekenis aangeven hoe waarschijnlijk of acceptabel ze deze vinden.

Ook zou deelnemers gevraagd kunnen worden aan te geven hoe zeker ze zijn van hun antwoord op een meerkeuzevraag, op die manier zou achterhaald kunnen worden in welke mate bepaalde betekenissen van reduplicaties in gegeven context entrenched zijn.

Verrijking van de vragenlijsten met controle-items waarbij sturing door context überhaupt uitgesloten lijkt, kan waardevolle informatie opleveren over de omgang van respondenten met de verplichte keuze. Baseren ze hun keuze wel echt op de context of wordt een betekenis gekozen die het dichtst ligt bij een betekenis die al in het hoofd van de respondent aanwezig is, waarbij de context wordt genegeerd?

Ook zou het, zoals gezegd, interessant zijn het onderzoek van Finkbeiner (Finkbeiner, 2014) te herhalen voor het Nederlands, op die manier zouden we meer te weten kunnen komen over de interpretatie van reduplicaties zonder context. De resultaten uit dat onderzoek zouden vervolgens gebruikt kunnen worden zoals de pre-test van dit onderzoek, zodat voor herhaling van het hier gepresenteerde onderzoek met uitgebreid geteste reduplicaties gewerkt kan worden.

Tenslotte is het zinvol, aangezien reduplicatie een verschijnsel is dat vooral in spreektaal wordt aangetroffen, het onderzoek te herhalen met gebruik van gesproken stimuli.

Deelnemers zouden dan een gesproken situatieschets of context gepresenteerd krijgen, gevolgd door de schriftelijke vragen die ook in dit onderzoek zijn gebruikt. De situatie lijkt dan meer op een ad hoc communicatieoplossing waarin reduplicaties vaak worden gebruikt ter verduidelijking. Hierdoor zijn respondenten wellicht bereid andere betekenissen van reduplicaties te accepteren dan wanneer ze de situatie in geschreven vorm gepresenteerd

krijgen. Ook bootst het onderzoek op die manier beter de natuurlijke gang van zaken in conversatie na, hetgeen de ecologische validiteit ten goede komt.

6 Conclusie

De resultaten van dit onderzoek laten zien dat de prototypische betekenis van reduplicaties in het Nederlands in sommige gevallen dynamisch is onder invloed van context. Ook is gebleken dat moedertaalsprekers van het Nederlands in staat zijn mondeling gepresenteerde reduplicaties zonder context te voorzien van een beargumenteerde interpretatie. Dit onderzoek heeft niet onomstotelijk de invloed kunnen aantonen van de mate van entrenchment op de dynamiek van het prototype. Een dergelijke invloed wordt op basis van de gevonden resultaten echter wel verwacht. De context blijkt dus in sommige gevallen inderdaad sturend te zijn op de interpretatie van reduplicaties, maar in minder sterke mate dan verwacht. Daarnaast blijkt dat bepaalde betekeniskenmerken van enkele reduplicaties op zich, beperkend zijn voor de dynamiek van de prototypische betekenis. De kenmerken van de gebruikte reduplicaties en contexten dienen verder in kaart gebracht te worden om te kunnen bepalen welke van doorslaggevende invloed zijn op deze dynamiek.

7 Bibliografie

- Booij, G., & van Santen, A. (1998). *Morfologie de woordstructuur van het Nederlands* (2e ed.). Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Daniëls, W. (2000). *Komkom,tuuttuut,hoho. Herhalingswoorden in het Nederlands en andere talen*. Amsterdam: L.J. Veen.
- Erteschik-Shir, N. (1997). *The dynamics of focus structure* (1ste ed.). Cambridge: Cambridge University Press.
- Finkbeiner, R. (2014). Identical constituent compounds in German. *Word Structure*, 7(2), 182–213.
- Ghomeshi, J., Jackendoff, R., Rosen, N., & Russell, K. (2004). Contrastive Focus Reduplication in English (The Salad-Salad Paper). *Natural Language & Linguistic Theory*, 22(2), 307–357.
- Harleman, C. (2007). *De reduplicatie: Een overzicht van de semantische aspecten van de reduplicatie in het Nederlands*. (Bachelorscriptie). Rijksuniversiteit Groningen, Groningen.
- Hoeksema, J. (2001). *X maar dan ook echt X!: Een geval van emphatische reduplicerende nevenschikking*. Tabu. Geraadpleegd van <http://www.let.rug.nl/~hoeksema/mdo.pdf>
- Inkelas, S. (2014). Non-concatenative derivation: Reduplication. In R. Lieber & P. Stekauer, *Oxford Handbook of Derivational Morphology*. Oxford: Oxford University Press.
- Inkelas, S., & Zoll, C. (2005). *Reduplication: Doubling in morphology* (1ste ed.). Cambridge: Cambridge University Press.
- Kersten, B. (2014, februari 19). *Reduplicatie in het Nederlands: Een werkstuk-werkstuk over contrastieve focusreduplicatie*. (Bachelorscriptie). Radbouduniversiteit Nijmegen, Nijmegen.

- Kouwenberg, S. (Red.). (2003). *Twice as Meaningful: Reduplication in Pidgins, Creoles and Other Contact Languages* (1ste ed.). London: Battlebridge Publications.
- Labov, W. (1980). *Locating language in time and space*. New York: Academic Press.
- Lakoff, G. (1973). Hedges: A study in meaning criteria and the logic of fuzzy concepts. *Journal of philosophical logic*, 2(4), 458–508.
- Meyerhoff, M. (2011). *Introducing sociolinguistics*. London etc.: Routledge.
- Müller, P. O., Ohnheiser, I., Olsen, S., & Rainer, F. (2015). *Word-Formation: An International Handbook of the Languages of Europe*. Walter de Gruyter GmbH & Co KG.
- Rubino, C. (2013). Reduplication. In M. S. Dryer & M. Haspelmath (Red.), *The World Atlas of Language Structures Online*. Leipzig: Max Planck Institute for Evolutionary Anthropology. Geraadpleegd van <http://wals.info/chapter/27>
- Saeed, J. I. (2009). *Semantics* (3de ed.). West Sussex, UK: Blackwell Publishers.
- Schmid, (Hans-Jörg). (2007). Entrenchment, Saliency, and Basic Levels. In D. Geeraerts & H. Cuyckens (Red.), *The Oxford Handbook of Cognitive Linguistics* (pp. 117– 138). Oxford: Oxford University Press. Geraadpleegd van http://www.anglistik.uni-muenchen.de/personen/professoren/schmid/schmid_publ/2007_entrenchment.pdf
- Song, M., & Lee, C. (2011). CF-reduplication in English: Dynamic prototypes & contrastive focus effects. In *Semantics and Linguistic Theory* (Vol. 21, pp. 444–462). Geraadpleegd van <http://journals.linguisticsociety.org/proceedings/index.php/SALT/article/view/2590>
- Taylor, J. R. (1995). *LINGUISTIC CATEGORIZATION: PROTOTYPES IN LINGUISTIC THEORY* (2nd edition). Oxford, England: Clarendon Press. Geraadpleegd van <http://search.proquest.com.proxy.library.uu.nl/llba/docview/58328665/CB1692316818486CPQ/5>

Vanden Eynde, C. (2003). The Dutch hedges *echt* and *gewoon*: Markers of prototypicality? In H. Cuyckens, R. Dirven, & J. R. Taylor, *Cognitive Approaches to Lexical Semantics* (pp. 427– 446). Berlin/ New York: Walter de Gruyter.

Whitton, L. (2006). What can be contrasted in contrastive reduplication. *Third Annual QP Fest, Stanford*. Geraadpleegd van <http://web.stanford.edu/dept/linguistics/qp-fest/2006/abstracts/WhittonQPFest2006Abstract.pdf>

Wierzbicka, A. (1991). *Cross-Cultural Pragmatics: The Semantics of Human Interaction*. Berlin/ New York: Mouton de Gruyter.

8 Appendices

Appendix A: Reduplicaties en contexten

Meisje-meisje

Thomas heeft twee zussen Rianne en Tess, Rianne is vier jaar ouder dan Thomas en Tess is vier jaar jonger. Met Rianne kan hij erg goed overweg, maar met Tess heeft hij een stuk minder gemeenschappelijk. Zelf zegt hij: “Met Rianne kan ik goed praten, maar Tess is het meisje-meisje van de twee. We begrijpen elkaar soms gewoon niet, we zitten op een ander niveau.”

Wat bedoelt Thomas met meisje-meisje?

A: Een erg vrouwelijk meisje

B: Een erg kinderlijk meisje

Thomas heeft twee goede vriendinnen die hij al vanaf de basisschool kent. Met Rianne speelde hij bijna elke middag na school buiten, Tess ging na school liever met vriendinnetjes met haar poppen spelen. Met haar is hij pas in een hogere klas erg goed bevriend geraakt. Zelf zegt hij: “Met Rianne kon ik meteen erg goed overweg, maar Tess was toen het meisje-meisje van de twee, met haar ben ik pas later goed bevriend geraakt.”

Wat bedoelt Thomas met meisje-meisje?

A: Een erg vrouwelijk meisje

B: Een erg kinderlijk meisje

Selfie-selfie

Claire en Annet doen samen een fotoshoot ze maken de hele dag samen foto's en selfies die ze delen met vrienden. Na een hele dag klikken en poseren, vinden ze het mooi geweest, ze besluiten te stoppen. Claire zegt: “Zo nu allebei nog een selfie-selfie en dan gaan we lekker pizza bestellen.”

Wat bedoelt Claire met selfie-selfie?

A: Een selfie waarop alleen de maker zichtbaar is

B: Een heel goed gelukte selfie

Claire en Annet zijn beiden erg actief op Instagram. Regelmatig maken ze foto's en selfies die ze delen met hun schare volgers. Claire vertelt aan Annet: “Ik deelde laatst een selfie-selfie, binnen een uur had ik 100 likes”.

Wat bedoelt Claire met selfie-selfie?

A: Een selfie waarop alleen de maker zichtbaar is

B: Een heel goed gelukte selfie

Fototoestel-fototoestel

Bram fotografeert al jaren in zijn vrije tijd; hij is steeds beter geworden en weet ook zeker dat hij nog jaren met veel plezier foto's zal blijven maken. Na lang sparen besluit hij dan ook dat hij klaar is voor de aanschaf van een fototoestel-fototoestel.

Wat gaat Bram kopen?

A: Een camera die puur bedoeld is om foto's mee te maken

B: *Een professionele spiegelreflexcamera*

Bram laat zich in een speciaalzaak door een verkoper voorlichten over verschillende soorten fotocamera's. Hij is op zoek naar een kwalitatief goede maar niet al te dure camera die hij voor zijn grote hobby gaat gebruiken. De verkoper heeft verschillende modellen in verschillende prijsklassen. Tegenwoordig behoren internetverbindingsmogelijkheden en videofuncties voor de meeste modellen tot de standaarduitrusting. Dan zegt Bram tegen de verkoper: "Ik ben eigenlijk op zoek naar een fototoestel-fototoestel, zou u me daar een aantal modellen van kunnen laten zien?"

Wat gaat Bram kopen?

A: *Een camera die puur bedoeld is om foto's mee te maken*

B: Een professionele spiegelreflexcamera

Krant-krant

Annelies mag graag op de hoogte blijven van het nieuws. Ook wanneer ze op reis is, wil ze graag op de hoogte blijven van wat er in Nederland gebeurt. Helaas is het aanbod van Nederlandse kranten op haar vakantieadres niet heel uitgebreid, maar voor één week kan ze wel toe met het lokale assortiment. Toch verzucht ze: "Ik verheug me nu al op de ochtend dat ik thuis de krant-krant weer kan lezen."

Wat bedoelt Annelies met de krant-krant?

A: Een papieren krant

B: *Een kwaliteitskrant*

Jongeren halen hun nieuws tegenwoordig overal vandaan, ze weten verschillende bronnen naast elkaar te leggen en vormen zich zo een beeld van wat er zoal aan de hand is in de wereld. Oma Gerrie is vol bewondering voor de kennis die haar kleinkinderen hebben van het nieuws. Ze verzucht: "Ze weten vaak precies wat er is gebeurd nog voordat ik de krant-krant goed en wel heb gezien."

Wat bedoelt Oma Gerrie met krant-krant?

A: *Een papieren krant*

B: Een kwaliteitskrant

Vriend-vriend

Rianne heeft veel vrienden: vrienden die ze kent van de basisschool, vrienden die ze kent van de middelbare school en vrienden waar ze nu veel mee omgaat die ze kent van haar studie. Niet iedereen ziet ze even regelmatig maar met alle vrienden heeft ze goed contact. Zelf zegt ze: "Ik heb veel ontzettend leuke vrienden: Pieter, Thomas, Jennifer, Marieke en Jonas. Jonas is mijn vriend-vriend, we weten echt alles van elkaar".

Wat bedoelt Rianne met vriend-vriend?

A: *Iemand met wie ze een heel hechte vriendschappelijke relatie heeft*

B: Iemand met wie ze een romantische relatie heeft

Rianne heeft veel vrienden: vrienden die ze kent van de basisschool, vrienden die ze kent van de middelbare school en vrienden waar ze nu veel mee omgaat die ze kent van haar studie. Niet iedereen ziet ze even regelmatig maar met alle vrienden heeft ze goed contact. Zelf zegt ze: "Ik heb veel ontzettend leuke vrienden, Pieter, Thomas, Jennifer, Marieke en sinds kort Jonas. Jonas is mijn vriend-vriend, we hebben elkaar op de studie leren kennen.

Wat bedoelt Rianne met vriend-vriend?

A: Iemand met wie ze een heel hechte vriendschappelijke relatie heeft

B: *Iemand met wie ze een romantische relatie heeft.*

Thuis-thuis

Niels komt uit Breda en is eerstejaars student in Utrecht. Hij woont daar op kamers en weet inmiddels de weg in zijn studentenstad. Hij gaat regelmatig naar feestjes, is vaak in de bibliotheek of op de universiteit te vinden om te studeren en gaat graag bij vrienden op bezoek. Zelf zegt hij: "Ik voel me inmiddels echt op mijn plek in Utrecht, maar in het weekend ben ik ook graag thuis-thuis."

Wat bedoelt Niels met thuis-thuis?

A: Zijn studentenhuis

B: *Het huis van zijn ouders*

Amy gaat al jaren met haar ouders op vakantie naar dezelfde camping in Frankrijk. Hoewel ze al heel wat jaren op kamers woont, vindt ze de vakanties met het gezin nog steeds heel gezellig. Ze heeft op de camping veel vrienden ontmoet die ze elk jaar weer ziet, ook met de campingeigenaar heeft ze in de loop der jaren een goede band opgebouwd. Zelf zegt ze: "Het is alsof ik daar na 1500 kilometer rijden thuis kom. Ik voel me echt op mijn plek op die camping. Maar na 3 weken vakantie met mijn ouders verlang ik ook wel weer naar thuis-thuis."

Wat bedoelt Amy met thuis-thuis?

A: *Haar studentenhuis*

B: Het huis van haar ouders

Baan-baan

Piet werkt al jaren als servicemonteur bij een groot installatiebedrijf. Hij doet dit werk met veel plezier en is door zijn ervaring een onmisbare kracht binnen het bedrijf. Doordat hij een ongeluk heeft gehad, heeft hij de laatste tijd erg veel last van zijn rug. Het is zelfs zo erg dat de bedrijfsarts hem de afgelopen week adviseerde om thuis te blijven. Vandaag heeft Piet met de directeur besproken hoe het nu verder moet. Als hij thuiskomt vertelt hij tegen zijn vrouw: "We hebben eens goed overlegd en de directeur heeft me een baan-baan aangeboden."

Wat bedoelt Piet met baan-baan?

A: Een kantoorbaan

B: Een vaste baan

Joleen werkt al vanaf haar eerste studiejaar regelmatig bij een grote verzekeringsmaatschappij. Ze heeft het erg naar haar zin en ook de directie is erg tevreden over haar. Vandaag heeft ze een gesprek met de directeur. Van tevoren is haar niet verteld waar het gesprek precies over zal gaan, Joleen gaat dus enigszins gespannen op weg naar het gesprek. Na afloop belt ze haar vriend: "Schat, ze hebben me een baan-baan aangeboden."

Wat bedoelt Joleen met baan-baan?

A: Een kantoorbaan

B: Een vaste baan

Gala-gala

Anke en Tamara zijn lid van een studentenvereniging, ze zitten bij hetzelfde dispuut. Vanavond is er als afsluiting van de goede-doelenweek van het dispuut een groot feest waar ze allebei naartoe gaan. Tamara vraagt aan Anke: "Denk je dat ik het jurkje weer aankan dat ik op het vorige feest ook aan had?" Anke antwoordt: "Ik denk dat je nog even moet gaan shoppen, want het feest vanavond is een gala-gala."

Wat bedoelt Anke met gala-gala?

A: Een heel chique gala

B: Een benefietgala

Anke en Tamara zijn lid van een studentenvereniging, ze zitten bij hetzelfde dispuut. Vanavond is er als afsluiting van de goede-doelenweek van het dispuut een groot feest waar ze allebei naartoe gaan. Tamara vertelt tegen Anke, die een aantal dagen ziek is geweest, wat er de afgelopen week allemaal is gebeurd. "We hebben de hele week super gave activiteiten gehad de goede-doelenweek is weer een groot succes. Vanavond is er als afsluiter nog een gala-gala, ik heb voor jou ook een kaartje geregeld."

Wat bedoelt Tamara met gala-gala?

A: Een heel chique gala

B: Een benefietgala

Nieuw-nieuw

Emma is gek op kleding in jaren '70 stijl, ze heeft inmiddels al een hele verzameling kledingstukken aangelegd, vooral afkomstig uit tweedehands winkels. Laatst heeft ze via internet een Amerikaanse kledingwinkel gevonden die nieuw gemaakte kleding in de jaren '70 stijl verkoopt. Ze is dolgelukkig met haar laatste aankoop die gisteren eindelijk is binnengekomen. Een vriendin merkt op dat Emma een nieuwe broek draagt. Ze zegt: "Dit is zeker die broek die je vorige maand in Amerika had besteld?" "Deze is nieuw-nieuw toch?"

Wat bedoelt Emma's vriendin met nieuw-nieuw?

A: Kort geleden gekocht

B: Kort geleden geproduceerd

Jozef is een fervent modelauto verzamelaar. Wanneer fabrikanten een nieuw model lanceren is Jozef er als de kippen bij om een schaalmodel te bemachtigen. Van sommige oudere modellen is het Jozef toentertijd niet gelukt om het schaalmodel aan te schaffen. Daarom maakt hij naarstig jacht op deze autootjes via het internet, want er blijkt gelukkig ook een grote tweedehands markt te zijn. Vandaag laat Jozef zijn verzameling zien aan Hans, een goede vriend van hem. Samen gaan ze wel vaker de vitrinekasten langs. Hans oog valt direct op het schaalmodel van een Fiat Panda uit 1980, dat Jozef die ochtend in de kast heeft gezet. Hij merkt op: "Hé Jozef, deze is nieuw-nieuw, is het niet?"

Wat bedoelt Hans met nieuw-nieuw?

A: Kort geleden gekocht

B: Kort geleden geproduceerd

Welkomsttekst Enquête

Beste deelnemer,

Bedankt dat u de tijd neemt om mij te helpen bij het uitvoeren van mijn scriptieonderzoek. Mijn naam is Joep van Gils, ik ben student aan de Universiteit van Utrecht.

De komende 5-10 minuten zult u acht korte verhaaltjes lezen. Lees aandachtig en probeer een beeld te vormen van de geschetste situatie. Na het lezen volgt een meerkeuzevraag over de betekenis van een woord in de tekst. Beantwoord deze vraag op basis van uw intuïtie en de gelezen tekst. Er zijn geen goede of foute antwoorden, het gaat om uw intuïtie.

Nadat u de teksten heeft gelezen en de vragen heeft beantwoord volgt nog een aantal vragen over uw personalia en over uw ervaring met de taak. Uiteraard worden de gegevens vertrouwelijk behandeld en blijft u anoniem.

Bedanktekst

Hartelijk dank voor het invullen van de enquête. Uw gegevens worden anoniem verwerkt. Voor meer informatie of correspondentie over de onderzoekitslagen kunt u contact opnemen via het onderstaande e-mailadres:

vangils.joep@gmail.com

*Appendix B: Analyse respondentent, condities en contexten.***Respondenten**

Zijn de respondenten voor beide condities vergelijkbaar, ofwel is de toewijzing per conditie random verlopen?

In totaal hebben 109 respondenten bruikbare data opgeleverd, dat wil zeggen dat zij de gehele enquête hebben ingevuld en deze ook hebben verstuurd. Van hen hadden 65 personen een even leeftijd, zij zijn in de vragenlijst in conditie 1 ingedeeld. Van hen hadden 44 personen een oneven leeftijd, zij zijn in de vragenlijst in conditie 2 ingedeeld.

Van de respondenten was 75% vrouw en 23% man, 2% wilde liever geen keuze maken bij de vraag naar hun geslacht.

De leeftijd van de respondenten liep uiteen van 18 tot en met 79 jaar, waarbij 60% een leeftijd had van 20 tot en met 22 jaar. De gemiddelde leeftijd van de respondenten in de twee condities verschilt niet significant van elkaar [$t(48.15) = -1.42$, $p = .16$], de gemiddelde leeftijd met de standaarddeviatie van de respondenten per conditie is gegeven in tabel 1.

Tabel 1

Gemiddelde Leeftijd en Standaarddeviatie van de Respondenten per Conditie en Totaal

	Gemiddelde leeftijd (SD)
Conditie 1 (N= 65)	22.3 (3.8)
Conditie 2 (N= 44)	25.1 (13.0)
Totaal (N=109)	23.4 (8.8)

Vrijwel alle respondenten hadden het Nederlands als moedertaal, slechts twee respondenten hadden een andere moedertaal namelijk Frans en Kantonees. Hun antwoorden zijn echter niet apart geanalyseerd aangezien ze niet opvallende verschillen van de antwoorden van respondenten met Nederlands als moedertaal en omdat elk van hen in een andere conditie was ingedeeld.

De verdeling over de opleidingsniveaus was als volgt: 13 respondenten gaven aan dat hun hoogst genoten opleiding een HBO opleiding is, 18 respondenten hebben een VWO opleiding gevolgd en het overgrote deel, 71 respondenten, is Universitair geschoold. De overige 7 respondenten volgden een VMBO, HAVO of MBO opleiding of maakte de keuze 'Anders' bij deze enquête vraag. De verdeling van opleidingsniveaus per conditie is te zien in tabel 2. Om te kunnen beoordelen of de verdeling van opleidingsniveaus over de condities random is gebeurd en er dus geen verband bestaat tussen opleidingsniveau en conditie zijn de antwoorden VMBO, HAVO en MBO die het minst vaak zijn gekozen, samengenomen. Deze antwoorden worden in beide condities 3 keer gekozen. Wanneer we dan kijken naar de samenhang tussen conditie en opleidingsniveau zien we dat er geen significant verband tussen deze variabelen bestaat [$\chi^2(3) = 3.54^7$, $p = .315$], het verschil in verdeling van de opleidingsniveaus over de condities is te wijten aan steekproeftevalligheden.

⁷ 2 cells (25%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2.44.

Tabel 2
Verdeling Opleidingsniveaus per Conditie

	Conditie 1	Conditie 2	Totaal (%)
VMBO	0	1	1 (0.9%)
HAVO	2	1	3 (2.8%)
VWO	10	8	18 (16.5%)
MBO	1	1	2 (1.8%)
HBO	5	8	13 (11.9%)
Universitair	46	25	71 (65.1%)
Anders			1 (0.9%)
Totaal	64	44	109 (100%)

De verdeling van mannen en vrouwen over de condities is ongeveer gelijk en het verschil in het aantal mannen en vrouwen per conditie is te wijten aan steekproeftoevalligheden. Er is in elk geval geen sprake van een significant verband tussen conditie en geslacht [$\chi^2(2) = .987^8$, $p = .611$]. In tabel 3 zijn voor deze verdeling de absolute aantallen gegeven.

Tabel 3
Verdeling Mannen en Vrouwen in Absolute Aantallen per Conditie

	Conditie 1	Conditie 2	Totaal
Vrouw	47	35	82
Man	17	8	25
Geen keuze	1	1	2
Totaal	65	44	109

Uit dit alles kunnen we concluderen dat de toewijzing van de respondenten aan de condities random is verlopen. De groepen zijn dus, behalve met betrekking tot het aantal responses, vergelijkbaar. Voor analyse van de interpretatie van de reduplicaties is dit belangrijk aangezien we nu kunnen stellen dat de keuze voor een bepaalde betekenis van een reduplicatie in een gegeven context alleen afhankelijk is van de context en niet van verschillen tussen de proefpersonen die aan de verschillende condities zijn toegewezen.

⁸ 2 cells (33%) have expected count less than 5. The minimum expected count is .81. Dit valt te verklaren doordat in beide condities 1 respondent geen keuze voor geslacht heeft gemaakt.

Conditie en contexten*Zijn de contexten per conditie vergelijkbaar?*

Nu moet worden beargumenteerd dat ook de contexten in beide condities volgens de respondenten vergelijkbaar waren. De respondenten is na afloop van de enquête gevraagd op een ongewogen vijfpunts-Likertschaal aan te geven in hoeverre ze het eens waren met de stellingen:

- De verhaaltjes waren over het algemeen goed te begrijpen.
- Meestal kon ik gemakkelijk een keuze maken.

Een score van 1 betekent dat de respondent heeft aangegeven dat hij of zijn het met de stelling oneens is, een score van 5 betekent dat de respondent het met de stelling eens is. In tabel 4 is te zien hoe de respondenten de stellingen per conditie en over het geheel gezien hebben beoordeeld doordat een aantal spreidingsmaten is gegeven.

Tabel 4

Spreading van Oordelen over Stellingen met betrekking tot Begrijpelijkheid en Keuzegemak van Contexten per Conditie en Totaal.

	Conditie 1	Conditie 2	Totaal
<i>Begrijpelijkheid</i>			
Modus	5	5	5
Mediaan	5	5	5
Standaarddeviatie	.69	.83	.75
<i>Keuzegemak</i>			
Modus	4	4	4
Mediaan	4	4	4
Standaarddeviatie	.84	1.0	.96

Op basis van deze gegevens kunnen we stellen dat de contexten per conditie inderdaad gelijk werden beoordeeld door de respondenten met betrekking tot begrijpelijkheid en keuzegemak. Dat betekent dat de respondenten de contexten in beide condities goed konden begrijpen en dat ze in beide condities na het lezen van de context in staat waren om gemakkelijk een keuze te maken voor een van de twee gegeven betekenissen van de reduplicatie uit de context. Deze kennis in combinatie met het feit dat de contexten gelijkwaardig zijn geformuleerd zorgt ervoor dat we gevonden verschillen in antwoordkeuze kunnen interpreteren als gevolg van het verschil in gegeven contexten tussen de condities.